

Regeling van de uitoefening van de bedrijven en de werkzaamheid, waarin of in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt verstrekt

(Drank- en Horecawet)

MEMORIE VAN TOELICHTING

Nr. 3

I. Algemeen gedeelte

§ 1. Inleiding

Zoals in de memorie van toelichting op het ontwerp-Wijzigingswet Drankwet 1931 (wetsontwerp no. 5276) is uiteengezet blijkt de Drankwet (*Stb.* 1931, 476) niet meer in alle opzichten te voldoen. Sommige onderdelen van de wet hebben zelfs aanleiding gegeven tot het ontstaan van ernstige misstanden.

Een algehele herziening van deze wet werd dan ook door de beide commissies van advies inzake het alcoholvraagstuk, de sociaal-hygiënische commissie en de commissie van overleg met het bedrijfsleven, aanbevolen in hun adviezen, waarbij zij des tijds als overbruggingsmaatregel bepaalde urgente wijzigingen voorstelden.

Deze voorstellen, vervat in bedoeld ontwerp-Wijzigingswet Drankwet 1931, strekten tot het aanpassen van de Drankwet aan de Vestigingswet Bedrijven 1954 (*Stb.* 99), het verruimen van de mogelijkheid tot overschrijving van vergunningen en verloven A, en het opheffen van de mogelijkheid tot zogenaamde vervanging.

Hoewel blijkens het voorlopig verslag van de Tweede Kamer der Staten-Generaal met deze voorstellen algemeen instemming werd betuigd, verscheen na de memorie van antwoord nog een nader voorlopig verslag. Hierin werd met nadruk erop gewezen, dat bij de totstandkoming van de bedoelde wijzigingen geen sluitende en bevredigende regeling zou worden bereikt.

Bij het nader beraad hierover bleek, dat in het bijzonder een verdergaande aanpassing van de Drankwet en de Vestigingswet, vanwege hun verschillend systeem een minutieus gedetailleerde uitwerking zou vergen en zelfs dan nog niet volledig zou kunnen slagen. Op zichzelf bezien is het gelijktijdig op dezelfde bedrijven van toepassing zijn van verschillende administratieve wetten niet ongebruikelijk, en behoeft dit zelfs nog niet de noodzaak van coördinatie in te houden. Waar het echter — zoals hier — gaat om twee wetten, die beide de bedrijfsuitoefening in haar totaliteit verbieden, indien men niet aan bepaalde eisen voldoet, kan het gebrek aan coördinatie tot ernstige nadelen leiden, zoals in de praktijk is gebleken.

Aangezien een bevredigende oplossing derhalve niet mogelijk bleek bij de voorgestelde incidentele wijziging, kon zij alleen worden bereikt bij een algehele vernieuwing van de Drankwet. Hierop werd ook in de Staten-Generaal van verschillende zijden aangedrongen.

Ook de ambtsvoorgangers van de ondergetekenden zijn na ampele overweging tot het oordeel gekomen, dat het aanbeveling verdiende zodanige vernieuwing in overweging te nemen en de verdere voortgang van wetsontwerp 5276 in verband daarmee op te schorten. Teneinde schade voor het bedrijfsleven als gevolg van het uitblijven van de totstandkoming der Wijzigingswet te voorkomen, hebben zij de totstandkoming van een tijdelijke wettelijke voorziening bevorderd met betrekking tot de voortzetting van de bedrijfsuitoefening na overlijden van de houder van een vergunning of verlof A krachtens de Drankwet.

De overweging van een volledige vernieuwing van de Drankwet gaf de ondergetekenden aanleiding, zich op het gehele

complex van vraagstukken, dat hiermede samenhangt, nader te bezinnen. Na een tijdperk van tachtig jaar, waarin de drankwetgeving is geëvolueerd, kan immers moeilijk a priori van het geldende systeem worden uitgegaan als van een onwrikbaar uitgangspunt voor de herziening, al dient aan de voor- en nadelen van dit systeem ampel aandacht te worden geschonken. Om echter een verantwoord systeem met eigentijdse vormgeving op te bouwen, is naar het oordeel van de ondergetekenden allereerst een duidelijk inzicht nodig in de functie welke de Drankwet kan en moet vervullen in de huidige maatschappelijke constellatie.

§ 2. Maatschappelijke constellatie

Het drankmisbruik in de vorige eeuw was een maatschappelijk kwaad, dat bezien moet worden tegen de achtergrond van de sociale verhoudingen van die tijd. Daartoe behoorden slechte woningtoestanden, wantoestanden in werk- en woonmilieu, lage lonen en afwezigheid van sociale zekerheid, geringe intellectuele ontwikkeling en weinig mogelijkheden tot ontspanning en recreatie. Voor velen vormde het drankgebruik een van de weinige mogelijkheden tot afleiding uit de sociale sfeer van ellende waarin men leefde, welk gebruik op grote schaal leidde tot drankmisbruik. Dit laatste zelf werkte in op een verdere ontwrichting van het gezinsleven en de maatschappij, tot zedelijke en stoffelijke schade voor de grote massa van het volk. De grote vraag naar sterke drank werkte tevens het ontstaan van een overmatig groot aantal gelegenheden waar drank werd verkocht in de hand. Zowel dit aantal als haar inrichting en het gehalte der ondernemers leidde weer tot een verdere toeneming van het drankmisbruik.

In die maatschappelijke verhoudingen kwamen twee taken naar voren, die vrijwel gelijktijdig werden gezien en ook gelijktijdig werden ter hand genomen: enerzijds het aantasten van de maatschappelijke oorzaken van het kwaad, anderzijds het terugdringen van de uiterlijke verschijningsvorm van het drankmisbruik, en van de factoren die dit misbruik versterkten.

Dit terugdringen was een urgente taak. Geestelijke en zedelijke stromingen in ons volk hebben haar naarstig aangevat, en een gunstige invloed uitgeoefend ter vermindering van het drankmisbruik. De overheid steunde dit streven door het tegengaan van de versterkende factoren. Daarom was de Drankwet van 1881 allereerst gericht op vermindering van het aantal gelegenheden tot drankverkoop. In 1904 en 1931 is dit streven met kracht voortgezet, en zijn ook aan de aard der inrichtingen en het zedelijk gehalte der ondernemers verdere eisen gesteld.

Wat het resultaat betreft, kan allereerst geconstateerd worden dat het primaire doel van de Drankwet, de vermindering van het aantal verkoopgelegenheden, in belangrijke mate gerealiseerd is. Het aantal vergunningen, dat in 1883 ruim 32 000 bedroeg, was in 1960 teruggelopen tot circa 17 000, dat wil zeggen van 78 per 10 000 inwoners tot 16, dus met rond 80 pct.

Hetzelfde mag, zonder dat daaromtrent concrete cijfers ter beschikking staan, gezegd worden van het nevendoeel der wet:

het beteugelen van de openbare dronkenschap. Deze is uitzondering geworden.

Wat het uiteindelijk doel: de teruggrijving van het alcoholisme, betreft, ligt de conclusie minder voor het grijpen, omdat het alcoholisme zich niet alleen manifesteert in openbare dronkenschap, maar ook in andere, voor de volksgezondheid niet minder funeste verschijnselen, die echter veel moeilijker zijn waar te nemen.

Enige aanwijzing voor de ontwikkeling op dit punt vormt het gebruik van alcohol per hoofd der bevolking. Terzake kan de volgende tabel enig inzicht verschaffen.

*Alcoholverbruik per hoofd der bevolking
in liters per jaar:*

Jaar	Gedestilleerd 50 %	Bier	Wijn
1871—1875	8,7	24,6	2,3
1876—1880	9,8	24,8	2,6
1881—1885	9,4	25,5	2,4
1886—1890	8,9	26,3	2,0
1891—1895	8,9	28,1	2,0
1896—1900	8,3	31,0	1,8
1904	7,6	41,7	1,6
1909	7,0	34,1	1,5
1914	5,6	37,9	1,1
1919	4,3	13,0	2,4
1924	2,2	25,1	1,7
1929	2,4	28,0	1,8
1934	1,6	17,5	0,9
1939	1,6	16,2	1,3
1949	3,2	10,1	0,6
1954	2,3	13,5	0,9
1959	2,1	23,0	1,6
1960	2,3	23,9	1,9

Bron: C.B.S. Tot en met 1900 „Jaarcijfers voor het Koninkrijk der Nederlanden” 1911; na 1900 „Maandstatistiek van de binnenlandse handel, het verbruik en de prijzen” febr. 1962.

Hieruit blijkt dat het gemiddeld verbruik van gedestilleerd tot omstreeks 1930 regelmatig gedaald is tot 2 à 2½ l, daarna verder is afgenomen, en na een zekere stijging kort na de tweede Wereldoorlog, thans wederom om dat peil schommelt. Het gemiddelde verbruik van bier vertoont in hoofdzaak hetzelfde beeld, zij het dat de daling tot aan de crisisjaren minder sterk is geweest dan bij gedestilleerd. Het verbruik van wijn vertoont van het begin af een schommeling, zonder dat over de gehele periode van een duidelijke stijging of daling kan worden gesproken.

Gezien het vrij geringe aandeel van de wijn in het totale Nederlandse alcoholgebruik rijst uit deze cijfers het beeld op van een daling tot het eind van de twintiger jaren, gevolgd door een stabilisatie, waarbij de schommelingen voornamelijk beïnvloed worden door de economische situatie.

Deze opzichzelf gunstige ontwikkeling mag zeker mede worden toegeschreven aan de werking van de wet, maar daarnaast, en wellicht daarboven is zij veroorzaakt door allerlei maatschappelijke factoren.

Allereerst moeten hier genoemd worden de verbeterde huisvesting en sociale zekerheid, die de verleiding tot de vlucht in de alcohol sterk hebben doen afremmen. Ook kan gewezen worden op het beschikbaar komen van tal van materiële en geestelijke vormen van recreatie, en op de algemene verhoging van het ontwikkelingspeil, waardoor deze vormen ook binnen het bereik van velen zijn gekomen. Met ere moet verder melding worden gemaakt van de voortdurende activiteit van de organisaties tot bestrijding van het alcoholkwaad, en tevens op de invloed van de kerken en andere instellingen op geestelijk gebied, die ongetwijfeld het normbesef in gunstige zin hebben beïnvloed.

Toch mag anderzijds dit alles niet leiden tot de illusie als zou er in Nederland geen alcoholgevaar meer bestaan. Ons huidige cultuurpaan vertoont een aantal desintegreerende krachten, welke gevaarlijke invloed niet mag worden onderschat. Ook kunnen milieu-factoren, die tot navolging nopen, of juist het streven zich te bevrijden van de vele maatschappelijke bindingen, een schadelijke werking uitoefenen. Tenslotte zou ook de gestegen welvaart en het nauwere contact met landen waar het alcoholgebruik groter is, tot vergroting van het gebruik te onzent kunnen leiden.

Sedert een aantal jaren wordt het werk tot bestrijding van de alcohol aangevuld door medische hulp aan alcoholisten. Deze hulp wordt verleend door de consultatiebureaus voor alcoholisme. De ondergetekenden komen daarop nog terug. De genen die zich tot deze bureaus om hulp wenden, van wie kan worden aangenomen dat zij degenen zijn die met ernstige moeilijkheden als gevolg van alcoholgebruik te kampen hebben, vormen nog steeds een niet te onderschatten aantal (men spreekt van 40 000) en zij verdienen de volle belangstelling van allen die verantwoordelijkheid dragen voor de volksgezondheid, en met name ook van de wetgever. Men bedenke hierbij dat er ook nog een (onbekend) aantal gevallen is van mensen die niet de gang naar het consultatiebureau maken, maar wel degelijk schade lijden door alcoholgebruik.

Met het oog hierop worden de hiervoor bedoelde consultatiebureaus door het Rijk financieel gesteund op basis van de „Rijksregeling subsidievoorwaarden sociaal-medische consultatiebureaus voor alcoholisme” van 19 september 1961. Krachtens deze regeling betaalt het Rijk 100 pct. van de salarissen der in de regeling voorgeschreven personeelsleden van de bureaus (psychiater, maatschappelijk werker, een of meer verpleegsters en administratief personeel).

Bovendien wordt aan de instellingen en organisaties welke de preventieve drankbestrijding bevorderen, subsidie toegekend. De regering heeft grote waardering voor dit werk en volgt de ontwikkeling op dit gebied met belangstelling.

De ondergetekenden erkennen de noodzaak van sociaal-medische hulp aan door het alcoholgevaar bedreigden ten volle. Daarnaast blijven echter maatregelen nodig teneinde dit gevaar zelf binnen de perken te houden.

Een wettelijke regeling achten de ondergetekenden dan ook zeker nog van belang. Dit klemt te meer daar zich, ook bij een redelijk landelijk gemiddelde van het gebruik, lokale afwijkingen kunnen voordoen van zodanige aard, dat zij uit volksgezondheids oogpunt bezien bepaald schadelijk moeten worden geacht. Tegen zodanige afwijkingen behoort te kunnen worden opgetreden, al dienen er anderzijds waarborgen te bestaan, dat daartoe strekkende vergaande bevoegdheden alleen daar worden gehanteerd, waar zij werkelijk nodig zijn.

Afgezien van deze lokale afwijkingen zijn de ondergetekenden van mening, dat niet meer kan worden volstaan met het stellen van geboden en verboden. In het huidige maatschappelijke bestel dient de overheid, als het algemeen belang zou worden geschaad ingevolge een bepaalde bedrijfsvoering, zoveel mogelijk het betrokken bedrijfsleven hierop te wijzen en in gezamenlijk overleg door een positieve benadering zodanige gevaren af te wenden. De ondergetekenden zijn zich er van bewust, dat de oorzaken van mogelijke schade te dezen ook buiten het bedrijfsleven kunnen liggen, en dat het bedrijfsleven zelfs bij volledig besef van mogelijke gevaren, deze niet altijd zal kunnen weren. Zij menen echter dat, waar de drankwetgeving steeds gericht is geweest op die schade welke samenhangt met de bedrijfsvoering, de functie der Drankwet in het huidige maatschappelijke bestel typisch mede gericht dient te zijn op het inscherpen bij de betrokken ondernemers van hun verantwoordelijkheden in een potentiële gevarenozone. In dit licht worden hieronder de middelen bezien die tot dusver zijn aangewend.

§ 3. *Het maximum-stelsel*

Zoals hierboven reeds werd opgemerkt was de Drankwet 1881 er allereerst op gericht het aantal gelegenheden tot drankverkoop te verminderen. Zij deed dit in feite echter

alleen door het opkomen van nieuwe gelegenheden tegen te gaan. In de lokaliteiten waar reeds sterke drank werd verkocht, mocht hiermede worden doorgegaan, ook als de onderneming aan anderen werd overgedaan.

Aan deze zeer voorzichtige regeling kleefden ernstige bezwaren, daar een verandering ten goede eerder werd tegengehouden dan bevorderd. Niet alleen bleven de slechte zaken bestaan, maar zelfs liep men bij ingrijpende verbetering gevaar voor het vervallen van de vergunning, zodra een wezenlijk andere lokaliteit ontstond. In nieuwe wijken, waar vaak meer ruimte was voor bebouwing en betere gelegenheden tot stand konden worden gebracht, bestond hiertoe in principe geen mogelijkheid. Dit stelsel kon dan ook moeilijk worden gehandhaafd.

De wetswijziging van 1904 liet formeel het maximum ongewijzigd, doch bracht in feite een geheel nieuw stelsel, nl. het uitstervingsstelsel. De vergunning werd thans gebonden aan de persoon van de vergunninghouder en kwam bij diens overlijden te vervallen. Nieuwe vergunningen werden, behoudens aan de weduwe, niet meer verleend, zolang het aantal bleef boven het maximum (of boven een per gemeente door de Kroon te stellen nog lager maximum). Daalde het aantal hier beneden, dan werd de vergunning billijkheidshalve verleend in volgorde van een lijst van aanvragers.

Dit systeem is in de Drankwet van 1931 overgenomen, zij het enigszins gemitigeerd, doordat een vergunning eenmaal op de echtgenoot of een kind kon worden overgeschreven. Bovendien werd dit stelsel toen mede van toepassing op de verloven voor de verkoop van zwak-alcoholische drank, die reeds in 1904 onder de werking van de wet waren gebracht om ontduiking te voorkomen.

Met dit systeem is het gestelde doel bereikt. Over het algemeen is thans het aantal vergunningen gedaald tot het algemene maximum en veelal ook tot het lagere Kroonmaximum.

Overziet men de ontwikkeling van de drankwetgeving evenwel in het licht van de inmiddels hiertegen gerezene bezwaren, dan verkrijgt men een merkwaardig en in sommige opzichten paradoxaal beeld. In 1881 liet men toe, dat de zaak op de kinderen overging, ondanks het feit dat inperking dringend geboden was en terecht bezwaren werden geuit tegen het kweken van „tappersgeslachten”. In de huidige situatie, waar de beoogde inperking is tot stand gebracht en het argument van de „tappersgeslachten” vrijwel geen betekenis meer heeft en met name uit economische overwegingen de continuïteit der bedrijfsuitoefening van zo grote betekenis is, bestaat er in de meeste gevallen geen mogelijkheid de onderneming met de vergunning over te dragen. Dit kan onder het huidige systeem alleen geschieden door overschrijving van de vergunning. De ene mogelijkheid hiertoe, het eenmalig overschrijven op de overlevende echtgenoot of een kind, is veelal reeds benut. Van de andere mogelijkheid tot overschrijving, nl. bij een horeca-onderneming, die tevens een z.g. inrichting voor maatschappelijk verkeer is, kan slechts met betrekking tot een minderheid van de inrichtingen gebruik worden gemaakt, terwijl zij voor slijterijen geheel ontbreekt. De continuïteit van de onderneming werd derhalve ontzien, toen zij nog van weinig betekenis was. Nu zij essentieel is geworden, wordt hiermede veelal geen rekening meer gehouden. Zodoende vermindert de waarde der ondernemingen en wordt de lust ontnomen om de onderneming op een goed niveau te brengen en goodwill te kweken. Op deze wijze wordt de verheffing van het peil der ondernemingen belemmerd.

In de geschetste ontwikkeling voltrok zich ook de toeneming van de waarde der vergunningen. Aanvankelijk was deze waarde gering, daar het aantal vergunningen nog groot was en vrijwel alle gegadigden een vergunning konden verkrijgen. Bovendien kon deze waarde alleen worden gerealiseerd tezamen met de lokaliteit waar werd verkocht. Na 1904 kon de vergunning worden verplaatst en werd het door het uitstervingsstelsel bijna onmogelijk vergunningen te verkrijgen. Daardoor kregen de vergunningen een zelfstandige vermogenswaarde. Zij brachten een arbeidsloos inkomen op voor de houders die

haar verpachtten en naar willekeur de inkomsten hieruit konden opdrijven door het verplaatsen van de vergunning naar een andere inrichting. Op deze wijze miste het bedrijfsleven niet alleen de nodige continuïteit, maar ook de vereiste onafhankelijkheid.

Aan deze bezwaren werd gedeeltelijk tegemoet gekomen in wetsontwerp 5276, waarbij een ruimere mogelijkheid tot overschrijving van vergunningen werd voorgesteld. Toch bleef ook bij die voorgestelde partiële wijziging de mogelijkheid bestaan, dat de vergunningen een vermogenswaarde zouden verkrijgen; dit is op zichzelf reeds een symptoom van een minder wenselijke opzet, en werkt bovendien misbruiken en misstanden in de hand.

In een meer algemeen verband bezien, past het maximumstelsel, dat het aantal verkoopgelegenheden van drank afstemt op het aantal inwoners der gemeenten, niet meer in een dynamische tijd. De behoefte aan horeca-gelegenheden is voor een belangrijk deel niet meer plaatselijk bepaald. Een groot aantal, in sterkte en variëteit wisselende factoren is bepalend voor de behoefte aan horecagelegenheden. Hierbij mag er niet aan worden voorbij gezien, dat verscheidene van deze factoren, zoals het sociale verkeer, toerisme en recreatie ook uit volksgezondheidsoogpunt een positieve waardering verdienen. Een maximumstelsel heeft de strekking dat niet of slechts kunstmatig aan gerechtvaardigde wensen kan worden tegemoetgekomen, terwijl anderzijds op plaatsen, waar dit in feite economisch niet gerechtvaardigd is, ondernemingen in het leven worden gehouden omdat men nu eenmaal bij een beperkt aantal vergunningen niet gaarne een vergunning laat vervallen.

Daarom wenst het horecabedrijfsleven, waarvoor de bescherming, welke een maximum biedt, van minder belang is dan de mogelijkheid zich aan de behoeften van de maatschappij aan te passen, opheffing van het maximum. Uit het bedrijfsleven willen alleen de slijters, die grotere concurrentievrees, het maximum-stelsel behouden.

Ook in de kringen die dit vraagstuk bezien uit het oogpunt van sociale hygiëne of van de praktijk der uitvoering van de bestaande Drankwet heerst hieromtrent verschil van mening. Voor de meningsvorming te dezen is mede van belang of de eisen niet lichter worden dan thans en of er voldoende mogelijkheid bestaat om in te grijpen, waar plaatselijk misverstanden bestaan of zouden dreigen te ontstaan.

Naar het oordeel van de ondergetekenden is het maximumstelsel, dat, ondanks bezwaren, bij de wijzigingen van de Drankwet werd behouden, inmiddels niet meer het meest aangewezen systeem. Dit stelsel leidt niet meer tot aanwijsbare voordelen, doch wel voor de drankverstrekkingsgelegenheden tot duidelijk aanwijsbare schade, die door de hedendaagse verhoudingen niet wordt gerechtvaardigd, terwijl het stelsel in deze verhoudingen ook niet meer past. Het komt dan ook in het thans voorgestelde wetsontwerp niet meer voor.

Huns inziens moet worden gestreefd naar een regeling die in haar algemeenheid wel past bij de huidige situatie, en die voor het tegengaan van uitwassen ruime mogelijkheden biedt.

De bevoegdheid tot het maken van regelingen hieromtrent is toegekend aan de gemeentebesturen. Waar dit mogelijk bleek, is nl. aan de gemeentebesturen regelgevende bevoegdheid toegekend c.q. overgelaten.

§ 4. Overige vereisten

De factoren die het drankmisbruik in de hand werkten, waren van kwantitatieve en kwalitatieve aard. Naarmate door de uitwerking van het maximum-stelsel het aantal inrichtingen afnam, werd de aandacht meer gericht op de hoedanigheid van de lokaliteiten waar drank werd verkocht en van de personen die hiervan hun bedrijf maakten, alsmede op die omstandigheden, waaronder de verkoop van drank tot bijzondere gevaren aanleiding kon geven.

A. Eisen ten aanzien van de lokaliteiten

Hoewel in 1881 werd onderkend, dat het slechte gehalte van veel gelegenheden waar sterke drank werd verkocht, mis-

bruik in de hand werkte, was de poging tot verbetering aanvankelijk weinig geslaagd. Weliswaar werd aan de gemeenten de bevoegdheid verleend, eisen te stellen voor deze lokaliteiten, doch deze eisen konden — voor zover zij al werden gesteld — toch geen betrekking hebben op lokaliteiten, waar reeds sterke drank werd verkocht, terwijl nieuwe lokaliteiten als regel door het maximum-stelsel werden geweerd.

De wetswijziging in 1904 bracht mede, dat bij algemene maatregel van bestuur eisen met betrekking tot ruimte, licht en luchtverversing werden gesteld voor lokaliteiten waar sterke drank zowel als zwak-alcoholische drank werd verkocht voor gebruik ter plaatse, terwijl de gemeente in dit geval nog aanvullende eisen kon stellen.

In 1931 werd deze lijn voortgezet, doordat de mogelijkheid werd geopend afzonderlijke eisen te stellen voor inrichtingen die van betekenis zijn voor het maatschappelijk verkeer. In deze gevallen, waar de prikkel tot drankmisbruik ontbreekt, en waarvoor reeds in 1904 het blijvend bezit van een vergunning mogelijk was gemaakt, werd dit thans bij het voldoen aan die eisen gewaarborgd, zowel voor natuurlijke personen als voor rechtspersonen.

Op deze wijze heeft de Drankwet steeds duidelijker de weg gewezen naar betere en meer hygiënische inrichtingen. Deze weg past volledig in de maatschappelijke ontwikkeling en is door vele horeca-ondernemingen doelbewust betreden. In de huidige maatschappelijke constellatie zou ongetwijfeld een groot deel van het bedrijfsleven ook zonder wettelijke verplichting verbeteringen in de inrichting aanbrengen. Toch behouden de lokaliteitseisen haar waarde, niet alleen als waarborg maar ook als een doelbewuste prikkel tot het tot stand brengen en in stand houden van uit sociaal-hygiënisch oogpunt wenselijke toestanden.

Aangezien aan deze eisen een positieve betekenis mag worden toegekend en zij geen schadelijke nevenwerkingen hebben, kan de lijn nog verder worden doorgetrokken. Daarom wordt thans voorgesteld, ook voor het slijtersbedrijf eisen ten aanzien van de inrichting te stellen.

B. Zedelijkheidseisen

Het tappersbedrijf stond in de vorige eeuw slecht aangeschreven. Dit vindt zijn weerspiegeling in de energieke wijze, waarop de Drankwet van stonde af aan lieden met een kwalijke reputatie heeft geweerd.

Bepaalde ernstige veroordelingen of herhaalde veroordelingen of herhaalde veroordeling wegens overtreding van de Drankwet leidden niet alleen tot weigering van een vergunning, maar ook tot intrekking hiervan. Deze regeling was ook volledig van toepassing op hen die van de overgangsbepalingen profiteerden.

Deze lijn is bij de herziening van de drankwetgeving consequent doorgetrokken, waarbij de desbetreffende bepalingen nader zijn uitgewerkt en geperfectioneerd. Thans kan in het algemeen worden gesteld, dat de drankwetgeving een werking ten goede heeft uitgeoefend, terwijl ook de maatschappelijke ontwikkeling indirect hiertoe heeft medegewerkt. Aan de leiding gevende personen in de horecabedrijven en het slijtersbedrijf dienen evenwel bijzondere eisen te worden gesteld. De vergelijking met het normale gemiddelde is niet voldoende. Als een belangrijk deel van de bedrijfsuitoefening bestaat uit het verhandelen van stoffen die een gevaarlijke werking kunnen hebben, mag hiervoor een zekere verantwoordelijkheid worden geëist. Het stellen van zedelijkheidseisen werpt dan ook geen smet op de betrokkenen, doch accentueert juist hun bijzondere verantwoordelijkheid.

In het licht hiervan moet meerderjarigheid in het algemeen niet als voldoende worden beschouwd. Daarom wordt een minimum-leeftijd van 25 jaar voorgesteld.

Voorts worden deze eisen thans uitdrukkelijk gesteld aan de bedrijfsleider en de beheerder, derhalve aan al de figuren die een leidende functie innemen ten aanzien van de bedrijfsuitoefening in de onderneming. Hierdoor is duidelijker aangegeven, wie aan de eisen moeten voldoen.

Tenslotte hebben de ondergetekenden gestreefd naar een

beter systeem dan de huidige uitgebreide lijst van feiten, op grond waarvan weigering of intrekking van een vergunning kan plaats vinden. Een zodanige lijst is allereerst schadelijk gebleken voor de overzichtelijkheid van de wetgeving. Bovendien is zij niet doelmatig, aangezien veranderingen in het maatschappelijk leven of in de overige wetgeving, die tot aanwijziging van nieuwe of andere feiten zouden moeten leiden, hierdoor vertraagd worden gevolgd. Anderzijds duchten de ondergetekenden ook ernstige gevaren bij het opnemen van zeer algemene formuleringen. Daarom hebben zij gekozen voor een stelsel, waarbij de hoofdbegrippen in de wet worden neergelegd, en de overige eisen worden overgelaten aan een algemene maatregel van bestuur. Een nadere waarborg ten opzichte van de inhoud van deze maatregel wordt geschapen door de verplichting tot het horen, vóór zijn vaststelling, wijziging of intrekking, van de Centrale Raad voor de Volksgezondheid en van de desbetreffende bedrijfslichamen.

C. Het tegengaan van gevaren

Onder bepaalde omstandigheden kan de verkrijgbaarstelling van alcoholhoudende drank een bijzondere verleiding voor het publiek inhouden, zoals bij uitbetaling van lonen. Ook ten opzichte van minderjarigen kan bescherming nodig zijn. Een steeds toenemend aantal weigerings- en intrekkingsgronden alsmede afzonderlijke verboden is dan ook gericht geweest op het tegengaan van combinaties, die tot alcoholmisbruik aanleiding kunnen geven.

Van de aanvang af behoorde hiertoe het uitoefenen van andere winkelneringen. Het motief hiervoor was dat het publiek in lokaliteiten, waar het komt om andere artikelen te kopen, niet in de verleiding dient te worden gebracht, sterke drank te gebruiken of te kopen. In 1931 is deze onverenigbaarheid uitgebreid in dier voege, dat in gelegenheden, waarin andere winkelneringen worden uitgeoefend, ook geen zwak-alcoholische drank mocht worden geschonken. De verkoop hiervan voor gebruik elders bleef wel toegestaan. Hierover zijn destijds uitgebreide discussies gevoerd, welke leidden tot de conclusie, dat geen bijzondere nadelen zijn te verwachten van deze combinatie en een verbod eerder schadelijk kan werken.

De ondergetekenden menen zich bij deze ontwikkelingslijn in het algemeen te kunnen aansluiten. Het verkopen van zwak-alcoholische drank per fles geschiedt in de praktijk deels door de slijters, waarvoor een regeling geldt, deels als een klein onderdeel van de uitoefening der levensmiddelenbedrijven. Voor de verkoop in dat kader is geen bijzondere regeling nodig. Het wetsontwerp eist voor deze verkoop dan ook niet een vergunning; wel zijn op die verkoop een aantal in onderdeel A van § 6 van dit deel der memorie te vermelden bepalingen van toepassing. Ten aanzien van de horecabedrijven en het slijtersbedrijf blijft, volgens het wetsontwerp, als algemene regeling gelden, dat in de betrokken inrichting geen kleinhandel in andere goederen mag worden uitgeoefend, terwijl eveneens in de lijn der ontwikkeling lokaliteiten niet gelijktijdig mogen worden gebruikt voor de uitoefening van een horecabedrijf en het slijtersbedrijf.

Wat de overige verboden betreft, menen de ondergetekenden dat principieel geen bepalingen meer mogen worden opgenomen, die zouden getuigen van weinig waardering voor het horecabedrijf, zoals de huidige bepaling, krachtens welke de lokaliteit, waarin een restaurant wordt uitgeoefend, niet het eigendom mag zijn van Rijk of gemeente.

Tenslotte bleken enkele bepalingen verouderd, dan wel niet op hun plaats omdat krachtens andere wetten meer afdoende maatregelen kunnen worden getroffen. Overigens zijn de ondergetekenden van gevoelen, dat het bij een geheel nieuwe opzet van de drankwetgeving ook geen aanbeveling verdient, uit de bestaande Drankwet bepalingen over te nemen welke slechts in een bepaald geval wellicht nog van betekenis zouden kunnen zijn. Huns inziens dienen in de nieuwe wet alleen die bepalingen te worden opgenomen, welke in de huidige situatie geboden zijn.

§ 5. Eisen ter bevordering van een goede bedrijfsuitoefening

De Drankwet was een der eerste wettelijke maatregelen, waarbij eisen werden gesteld aan de hoedanigheid van de ondernemers en de ondernemingen. Hoewel met deze wet uitsluitend werd beoogd de belangen van de consument te dienen, vormt zij toch een der factoren, die aan de ontwikkeling van een gezond bedrijfsleven hebben medegewerkt.

Inmiddels zijn ook regelingen ontstaan, rechtstreeks gericht op de bevordering van een goede bedrijfsuitoefening. De vestigingswetgeving beoogt in beginsel niet de vrijheid van vestiging als zodanig aan te tasten, doch eisen te stellen die bevorderlijk zijn voor een goede bedrijfsuitoefening. Is eenmaal aan die eisen voldaan, dan is volgens de vestigingswetgeving de vestiging niet aan beperkingen b.v. door een numerus clausus onderhevig. Deze wetgeving is er op gericht door het stellen van eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid de ondernemers gereed te maken voor hun verantwoordelijke taak, hetgeen mede in het belang is van het publiek.

Juist dit besef van verantwoordelijkheid van de ondernemers voor hun dienstverlenende taak achten de ondergetekenden, zoals in § 2 reeds is uiteengezet, in de huidige maatschappelijke constellatie een belangrijk doeleind zowel als middel voor een reële drankwetgeving.

Bij het stellen van deze positieve vestigingseisen trad in de achter ons liggende jaren echter duidelijk aan het licht, dat het maximum-stelsel, ondanks zijn afgenomen betekenis, bepaalde negatieve nevenwerkingen heeft. Hierboven bleek dit reeds in het algemeen, doordat aan het bedrijfsleven twee van de meest essentiële elementen grotendeels worden onthouden, de mogelijkheid tot de bedrijfscontinuïteit en de onafhankelijkheid, terwijl bovendien onwaarsachtige verhoudingen in de hand worden gewerkt. Deze nevenwerkingen openbaren zich echter wel in het bijzonder wanneer men positieve eisen gaat stellen die medebrengen, dat men zich door studie voor zijn toekomstige taak moet bekwalen, en opofferingen van energie, tijd en geld hieraan moet besteden. Hierbij past niet, dat daarna de vervulling van die taak wordt belemmerd of onmogelijk gemaakt.

Nog in een tweede opzicht botsten de systemen. Eisen inzake de bekwaamheid voor de bedrijfsuitoefening zijn van nature gericht op een bepaald type bedrijf. Het onderscheid, dat de Drankwet maakt tussen sterke drank en zwak-alcoholische drank, correspondeert hiermede niet steeds. Dat onderscheid vormt geen bezwaar met betrekking tot de eisen voor het verstrekken van drank voor gebruik elders: de slijter, wiens werkzaamheid gericht is op het verstrekken van sterke drank en die daarnaast ook zwak-alcoholische drank verkoopt, heeft een wezenlijk ander type bedrijf dan het levensmiddelenbedrijf, dat in het kader van een groot assortiment voedings- en genotmiddelen als een der onderdelen zwak-alcoholische drank verkoopt. Het onderscheid tussen sterke drank en zwak-alcoholische drank past echter in het algemeen niet bij het verschil in type van de horecabedrijven. Bovendien kunnen deze typen in de loop der tijden aan wisseling onderhevig zijn, waarmee bij de afstemming der eisen rekening moet kunnen worden gehouden.

Daarom konden de eisen ter bevordering van een goede bedrijfsuitoefening niet in de Drankwet worden opgenomen, en schonk de poging tot aanpassing van beide wetgevingen — zoals ook werd uitgesproken in het nader voorlopig verslag inzake Wetsontwerp 5276 — geen bevrediging.

Gaat men echter de ontwikkeling van de drankwetgeving na, dan blijkt het vervallen van het bedoelde onderscheid hierop aan te sluiten. Terwijl de Drankwet in 1881 nog alleen van toepassing was op sterke drank, en de uitbreiding tot zwak-alcoholische drank in 1904 slechts een middel was om ontduiking tegen te gaan, zag men in 1931 in, dat de verkoop van sterke drank en zwak-alcoholische drank voor gebruik ter plaatse aan een zelfde systeem moest worden onderworpen. In de thans gekozen opzet vormt dit onderscheid geen karakteristiek element meer van de wet.

Wel zal, teneinde geen schoksgewijze ontwikkeling te verkrijgen, aan personen, die hun werkzaamheid verrichten op grond van een verlot A ingevolge de huidige Drankwet, niet worden toegestaan hun bedrijfsuitoefening uit te breiden met de verkoop van sterke drank, tenzij zij volledig aan de eisen voldoen.

Bij deze opzet kunnen de eisen voor de horecabedrijven en voor de slijters van sterke drank dus uit de vestigingswetgeving vervallen en een integrerend element vormen van de nieuwe wet. Ook in dit opzicht wordt de ontwikkeling thans doorgetrokken. Het stellen van eisen ter bevordering van een goede bedrijfsuitoefening geschiedde aanvankelijk uitsluitend op voordracht van de Minister van Economische Zaken. Bij de Vestigingswet Bedrijven 1954 wordt er echter de nadruk op gelegd, dat de aard van een bedrijf zodanig kan zijn, dat ter behartiging van bijzondere belangen de verantwoordelijkheid mede wordt gedragen door een andere Minister. Zo is de voordracht voor het Vestigingsbesluit horecabedrijven 1958 (*Stb.* 634) gedaan door de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid. Nog meer gaat het accent vallen op het sociaal-hygiënische element, als de eisen worden opgenomen in de Drankwet, en zij zodoende een specifieke gerichtheid verkrijgen. In de toekomst zal dus niet alleen worden gelet op vak kennis, maar vooral ook op begrip voor de werking van alcoholische drank en voor de sociale verantwoordelijkheid van deze bedrijfstakken. Ook de ethiek van dit vak zal de kandidaten grondig moeten worden bijgebracht.

Het hierboven geschetste samenstel van regelen heeft derhalve als hoofdtrek, dat het ingrijpen in het bedrijfsleven, nodig geacht in het belang van de consument, alleen doelmatig geschiedt, als het mede is gericht op de bevordering van een gezond bedrijfsleven, dat zich van zijn sociale verantwoordelijkheid bewust is. Daardoor omvat het onderhavige ontwerp een regeling van het slijtersbedrijf en de horecabedrijven naar verschillende samenhangende aspecten. Dit komt tot uitdrukking in de naam „Drank- en Horecawet”.

§ 6. Hoofdtrekken van het wetsontwerp

A. De structuur van het wetsontwerp

In het voorlopig verslag, door de Tweede Kamer uitgebracht omtrent het ontwerp-Wijzigingswet Drankwet 1931 (gedrukte stukken 1958-1959, 5276, nr. 5) komt naar de mening van de ondergetekenden terecht tot uiting, dat de bestaande Drankwet niet is vrij te pleiten van onoverzichtelijkheid en ingewikkeldheid. Zij hebben er dan ook naar gestreefd het onderhavige wetsontwerp zo eenvoudig en overzichtelijk mogelijk op te stellen.

Dit was te meer gebiedende eis, nu de ontworpen wet niet alleen moet dienen als vervanger van de bestaande Drankwet doch tevens dienst moet doen als „Vestigingswet” voor horeca-ondernemingen en slijterijen. Het wetsontwerp bindt n.l. de uitoefening van een horecabedrijf, in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt, alsmede de uitoefening van het slijtersbedrijf aan één vergunning, die slechts wordt verleend, indien zowel aan de „Drankweteisen” als aan de „Vestigingsweteisen” is voldaan. Artikel 81 van het wetsontwerp trekt dan ook niet alleen de Drankwet 1931 (*Stb.* 476) doch ook het Vestigingsbesluit kleinhandel in sterke drank (*Stb.* 1947, H 405, *Stb.* 1961, 24) en het Vestigingsbesluit horecabedrijven 1958 (*Stb.* 634) in.

§ 1 (de artikelen 1 en 2) van het wetsontwerp bevat een aantal definities.

In § 2 (de artikelen 3-9) zijn de grondslagen van het wetsontwerp verrat.

Het eerste artikel van deze paragraaf bindt in het voetspoor van de bestaande Drankwet aan vergunning het tappen van alcoholhoudende drank in horeca-ondernemingen en sociëteiten en het slijten van sterke drank. Het in het wetsontwerp voorgestelde vergunningstelsel heeft dus evenmin als dat van de bestaande Drankwet betrekking op het slijten van zwak-alcoholische drank. Dit wil echter, zoals hierna bij de bespre-

king van § 3 van het wetsontwerp zal blijken, niet zeggen, dat het wetsontwerp te dien aanzien geen regelen inhoudt.

Artikel 4 bevat onder meer het beginsel, dat — globaal aangeduid — geen vergunning wordt verleend voor het buiten een besloten ruimte tappen of slijten. De artikelen 5, 6 en 7 leggen de grondslagen voor de eisen, waaraan moet worden voldaan, alvorens een vergunning kan worden verleend, terwijl artikel 8 de aan de verleende vergunning ten aanzien van het in een besloten ruimte tappen of slijten te ontleen rechten beperkt tot die lokaliteiten van de besloten ruimte, welke daartoe in de vergunning zijn vermeld.

§ 3 (de artikelen 10-23) bevat met name een aantal voorschriften welke bij het tappen van alcoholhoudende drank of het slijten van sterke drank in acht moeten worden genomen. Een aantal dezer bepalingen (de artikelen 13, 14, 15, 16, eerste lid, en 17) is echter dusdanig geformuleerd, dat zij eveneens betrekking hebben op het slijten van zwak-alcoholische drank, dat — zoals reeds gezegd — door het wetsontwerp niet aan een vergunning wordt gebonden.

Artikel 24, het enige artikel van § 4 van het wetsontwerp, introduceert ter vervanging van het krachtens de bestaande Drankwet geheven vergunnings- en verofsrecht een gemeentelijke belasting op het verstrekken van sterke drank.

§ 5 (de artikelen 25-36) houdt vooreerst een uitwerking in van de beginselen, vervat in § 2, en strekt er tevens met name toe, om aan het bestaan van een vergunning een einde te maken, indien niet langer wordt voldaan aan de bij of krachtens de artikelen 5-7 gestelde eisen.

Van het in artikel 3, eerste lid, onder a, gestelde verbod kan, voor wat betreft het verstrekken van zwak-alcoholische drank, de gemeenteraad voor ten hoogste acht dagen per jaar vrijstelling en de burgemeester ontheffing verlenen. Bovendien kan van enkele der in § 2 bedoelde eisen en in § 3 gestelde verboden ontheffing worden verleend door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid c.q. de Minister van Economische Zaken. De regeling van deze vrijstellingen en ontheffingen is samengevat in § 6 (de artikelen 37-44). Het zou uiteraard mogelijk zijn geweest elk dezer artikelen op te nemen na de bepaling, waarop het een uitzonderingsregeling introduceert, doch aan het samenbrengen van deze artikelen menen de ondergetekenden ter wille van de overzichtelijkheid van het wetsontwerp de voorkeur te moeten geven.

§ 7 (de artikelen 45—53) valt in drie delen uiteen.

Artikel 45 onderwerpt de gemeentelijke verordeningen, krachtens artikel 6, 18 of 22, vijfde lid, vastgesteld, aan de goedkeuring van gedeputeerde staten en stelt tegen de desbetreffende beslissingen van gedeputeerde staten beroep open op de Kroon. Deze voorzieningen houden rekening met de omstandigheid, dat bedoelde verordeningen grote belangen van het bedrijfsleven raken. Hun totstandkoming moet daarom met bijzondere waarborgen worden omkleed. Zodanige waarborgen zijn ook de voorzieningen, ertoe strekkende, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken (artikelen 6, vijfde lid, 18, derde lid, en 22, zevende lid) en de daartoe door de Minister van Economische Zaken aangewezen produkt-, hoofdbedrijf- en bedrijfsschappen (artikel 46, eerste en vierde lid) de gelegenheid verkrijgen hun standpunt te doen blijken en dat laatstbedoelde lichamen mede behoren tot degenen, aan wie het recht van beroep op de Kroon toekomt (artikel 47, eerste lid).

Artikel 49 stelt met name beroep op gedeputeerde staten open tegen besluiten inzake vergunningen. De artikelen 50—52 houden ten aanzien van dit beroepsrecht nadere regelen in.

Artikel 53 stelt met name beroep op het College van Beroep voor het bedrijfsleven open tegen besluiten van de Minister van Economische Zaken inzake ontheffingen als bedoeld in artikel 42. Het tweede lid van artikel 53 verklaart op dit beroep de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie (*Stb.* 1954, 416) goedgevoerd van overeenkomstige toepassing.

Het wetsontwerp zwijgt over recht van beroep tegen door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid genomen

beslissingen. Het ligt in de bedoeling, ten aanzien van deze beslissingen de regeling, voorgesteld in het ontwerp-Wet beroep administratieve beschikkingen (5363), van toepassing te doen zijn. Het treffen van een voorziening is overbodig, indien dat wetsontwerp eerder tot wet wordt verheven dan het onderhavige; mocht dit niet het geval zijn, dan zal de Drank- en Ho-recawet op de lijst, bedoeld in artikel 21 van het ontwerp-B.A.B., worden geplaatst. Op deze lijst komt thans ook de bestaande Drankwet voor.

In § 8 (de artikelen 54—59) zijn een aantal bepalingen van algemene aard doch merendeels van ondergeschikte betekenis opgenomen.

§ 9 (de artikelen 60—66) verschaft de ambtenaren, belast met het toezicht op de naleving van de wet, de nodige bevoegdheden.

§ 10 (de artikelen 67—72) bevat de in wetten gebruikelijke strafbepalingen.

In § 11 (de artikelen 73—86), de laatste paragraaf van het wetsontwerp, zijn tenslotte overgangs- en slotbepalingen opgenomen.

B. De eisen, waaraan moet worden voldaan, alvorens vergunning wordt verleend

De in artikel 3 van het wetsontwerp geëiste vergunning wordt slechts verleend, indien:

1. betrokkenen ten minste 25 jaar zijn en voldoen aan de bij of krachtens artikel 5 gestelde eisen van zedelijkheid;
2. de inrichting, waarin zal worden getapt of sterke drank zal worden gesleten, voldoet aan de daaraan krachtens artikel 6 uit sociaal-hygiënisch oogpunt te stellen eisen;
3. betrokkenen voldoen aan de krachtens artikel 7 te stellen eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid.

Hieraan dient te worden toegevoegd, dat artikel 7, eerste lid, slechts bepaalt, dat voor het verkrijgen van een vergunning, als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a of b, tevens aan eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid moet worden voldaan. Aan deze eisen behoeft dus *niet* te worden voldaan voor het verkrijgen van een vergunning als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder c, dus van een vergunning voor het „anders dan bedrijfsmatig en anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank” m.a.w. voor het tappen van alcoholhoudende drank in b.v. sociëteiten.

Voor het tappen in sociëteiten moet dus slechts worden voldaan aan de hierboven onder 1 en 2 bedoelde eisen. Hetzelfde geldt voor die fabrieks- e.d. kantines, welke door ondernemingen ten behoeve van haar personeel in eigen beheer worden geëxploiteerd; in deze gevallen is naar de mening van de ondergetekenden geen sprake van bedrijfsuitoefening. Wordt echter een als sociëteit of kantine gebezigde inrichting ook voor anderen dan de sociëteits- resp. personeelsleden toegankelijk gesteld en wel op zodanige wijze, dat haar besloten karakter verloren gaat — dit is, naar de mening der ondergetekenden nog niet het geval bij toelating, binnen zekere grenzen, van introducés —, dan verkrijgt het tappen in deze inrichting een „bedrijfsmatig” karakter. In dat geval is voor deze activiteit een vergunning als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, nodig en moet derhalve mede worden voldaan aan de eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid.

C. Eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid

Zoals bij de vestigingswetgeving gebruikelijk worden de eisen van kredietwaardigheid aan de ondernemer of gezamenlijke ondernemers, die van handelskennis aan een bedrijfsleider, en die van vakbekwaamheid aan een beheerder gesteld. Bij de definitie van de begrippen bedrijfsleider en beheerder in artikel 1 van de nieuwe wet is gelet op de in artikel 1 van de Vestigingswet Bedrijven 1954 van die begrippen opgenomen definities.

Bedoelde eisen zullen een ander karakter hebben dan bij de vestigingswetgeving. Daar kunnen deze eisen slechts wor-

den gesteld, indien een daartoe strekkend verzoek door het bedrijfsleven is gedaan. Hier worden deze eisen van overheidswegen opgelegd. Ook geldt hier niet, dat de eisen niet hoger mogen worden gesteld dan strikt noodzakelijk is. Met name zal dit verschil in karakter tot uiting komen in de ten aanzien van de vakbekwaamheid te stellen eisen.

De eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid dienen uiteraard tevens te worden afgestemd op de uitoefening van het bedrijf, in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt of sterke drank wordt gesleten.

Voor wat het tappen van alcoholhoudende drank betreft onderscheidt het thans geldende Vestigingsbesluit horecabedrijven 1958 het hotel-restaurantbedrijf en het café- of aanverwant bedrijf. Het komt de ondergetekenden mede in verband met het veranderd karakter van de onderhavige eisen gewenst voor dat nader wordt overwogen, of deze indeling kan worden gehandhaafd en zo neen, welke dan moet worden gekozen, en dat omtrent deze vraag het bedrijfsleven wordt gehoord. Tot dit doel draagt artikel 3, tweede lid, de regeling van deze indeling op aan een algemene maatregel van bestuur, waaromtrent blijkt het vierde lid van dit artikel de Sociaal-Economische Raad moet worden gehoord.

Voor wat het slijten van sterke drank betreft doet deze problematiek zich niet voor. In het derde lid van artikel 3 wordt het slijtersbedrijf dan ook gedefinieerd. Slechts wordt in deze bepaling de mogelijkheid geopend om bij algemene maatregel van bestuur onder uitoefening van het slijtersbedrijf naast het aan particulieren voor gebruik elders dan ter plaatse verstreken van zwak-alcoholische drank tevens te begrijpen het bedrijfsmatig verrichten van met het slijten van sterke drank gepaard gaande andere handelingen. In de toelichting op artikel 3 wordt hierop nader ingegaan.

De hoogte van de eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid, te stellen voor de uitoefening van de — zoals zo juist is uiteengezet — nader bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen bedrijven, in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt of sterke drank wordt gesleten, zal eveneens bij algemene maatregel van bestuur moeten worden bepaald. Dit blijkt uit het eerste lid van artikel 7 van het wetsontwerp. Volgens het vierde lid van dit artikel zal omtrent een dergelijke algemene maatregel van bestuur de Sociaal-Economische Raad moeten worden gehoord.

D. Moraliteitseisen en leeftijdseis

Dienen aan de eisen van handelskennis en vakbekwaamheid, in overeenstemming met de in de Vestigingswet Bedrijven 1954 vervatte regeling, slechts één bedrijfsleider en één beheerder te voldoen, de bij of krachtens artikel 5 te stellen eisen zullen voor alle bedrijfsleiders en alle beheerders gelden; er kunnen immers in een onderneming meer dan één bedrijfsleider en meer dan één beheerder zijn. Dit kan zich b.v. voordoen bij een vennootschap onder firma, wanneer de firmanten of enige van hen tevens als bedrijfsleiders en/of beheerders optreden. Daarnaast biedt het ontwerp de mogelijkheid ook van de in de inrichting wonende echtgenoten en kinderen van de beheerders het voldoen aan deze eisen te verlangen.

Dat voortaan alle bedrijfsleiders en beheerders — en c.q. hun echtgenoten en kinderen — aan de onderhavige eisen dienen te voldoen, houdt naar de mening van de ondergetekenden een aanmerkelijke verscherping in van de te dien aanzien in de bestaande Drankwet geldende regeling. Zij wijzen er hierbij op, dat thans sociëteitsvergunningen alleen kunnen worden verleend indien de vergunning ten name van een rechtspersoon wordt gevraagd, en dat, indien sprake is van een z.g. inrichting voor maatschappelijk verkeer, een vergunning ten name van een rechtspersoon kan worden gesteld. In deze gevallen worden thans geen moraliteitseisen gesteld. Volgens het wetsontwerp zal het voor het verkrijgen van een vergunning in dergelijke gevallen noodzakelijk zijn, dat de bedrijfsleiders, de beheerders en c.q. de echtgenoten en kinderen van de beheerders, voor zover zij in de inrichting wonen, aan de gestelde eisen voldoen.

Behalve de leeftijdseis en de enkele moraliteitseisen gesteld

in het tweede lid van artikel 5 zullen bij algemene maatregel van bestuur eveneens moraliteitseisen worden gesteld. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan de eisen, welke thans zijn vervat in artikel 12, eerste lid, 12°—14° en 16° van de bestaande Drankwet. Het lijkt wenselijk, dergelijke eisen niet in de wet op te nemen, teneinde te voorkomen, dat bij verandering van de wettelijke bepalingen, naar welke in deze eisen wordt verwezen, telkenmale ook tot wijziging van de onderhavige wet moet worden overgegaan.

Volgens het vierde lid van artikel 5 dienen alvorens een algemene maatregel van bestuur als hier bedoeld wordt vastgesteld, ingetrokken of gewijzigd, daaromtrent de Centrale Raad voor de Volksgezondheid en de betrokken produkt-, hoofdbedrijf- en bedrijfschappen te worden gehoord.

E. Inrichtingseisen. De begrippen „inrichting” en „besloten ruimte”. Geen vergunning wordt verleend voor het tappen van alcoholhoudende drank en slijten van sterke drank anders dan in een inrichting

Het stellen van inrichtingseisen geschiedt om het tappen van alcoholhoudende drank en het slijten van sterke drank te doen plaatsvinden onder omstandigheden, welke uit sociaal-hygiënisch oogpunt aanvaardbaar zijn. Dit doel zou niet worden bereikt, indien dit tappen of slijten ook op plaatsen welke beschikbaar aan bedoelde eisen kunnen voldoen, zou worden toegelaten.

Gelet op het vorenstaande is in artikel 4, tweede lid, van het wetsontwerp de bepaling opgenomen, dat geen vergunning wordt verleend voor het uitoefenen van een bedrijf of werkzaamheid, waarvoor het vergunningstelsel geldt, anders dan in een inrichting. Een voorziening van overeenkomstige aard komt ook in de huidige Drankwet voor; verwezen moge worden naar de in artikel 12, eerste lid, 6°, vervatte weigeringsgrond voor vergunningen en de in artikel 44, derde lid, 4°, opgenomen weigeringsgrond voor verloven A.

Voor een duidelijker beeld zowel van de strekking van deze bepaling als van het door de inrichtingseisen bestreken terrein is het van belang aandacht te besteden aan de definitie van het begrip „inrichting”, welke is vervat in artikel 1. Blijkens het eerste lid van dit artikel is daaronder allereerst te verstaan de besloten ruimte, waarin wordt uitgeoefend een bedrijf in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt, zoals b.v. het restaurantbedrijf, het slijtersbedrijf, dan wel de werkzaamheid, bestaande in het anders dan bedrijfsmatig en anders dan om niet tappen van alcoholhoudende drank, zoals b.v. het tappen in een sociëteit geschiedt.

Onder „besloten ruimte” is te begrijpen een afzonderlijk huis of gebouw, doch ook een onderdeel van een gebouw, dat — om een term aan de bestaande Drankwet te ontleen — binnenshuis geen gemeenschap heeft met een ander onderdeel van hetzelfde gebouw. Tot „besloten ruimte” is eveneens te rekenen die van een permanent aan de wal gemeerd schip. Ook in laatstgenoemd geval is er naar de mening van de ondergetekenden niets tegen, dat een vergunning wordt verleend, mits o.m. aan de inrichtingseisen wordt voldaan.

Wel bestaan h.i. in beginsel bezwaren tegen het verlenen van een vergunning voor het verstrekken van alcoholhoudende drank in een besloten onderdeel van een vervoermiddel, dat wordt gebruikt voor het rondtrekkend uitoefenen van een bedrijf. Met name valt hier te denken aan de uitoefening van het slijtersbedrijf in een z.g. rijdende winkel. Deze bezwaren hebben ertoe geleid in het tweede lid van artikel 1 van het wetsontwerp ook een bepaling op te nemen, op grond waarvan een besloten onderdeel van een vervoermiddel als bovenbedoeld, in beginsel niet als „besloten ruimte” in de zin van deze wet wordt aangemerkt.

Een besloten ruimte in de hierboven uiteengezette zin omvat veelal een aantal lokaliteiten.

Ten aanzien van die lokaliteiten, waarin overeenkomstig artikel 8, eerste lid, onder a, van het wetsontwerp na verlening van de vergunning alcoholhoudende drank zal mogen worden getapt of sterke drank zal mogen worden gesleten,

kunnen eisen worden gesteld. Evenzeer kunnen ten aanzien van de overige lokaliteiten speciale eisen, afgestemd op het doel, waarvoor zij in gebruik zullen zijn, worden gesteld, b.v. voor de toiletten.

Blijkens de in artikel 1 van het wetsontwerp opgenomen definitie van het begrip „inrichting” omvat dit begrip meer dan een besloten ruimte in de boven aangegeven zin. Daartoe vallen ook te rekenen de open aanhorigheden van een besloten ruimte, waarin een bedrijf, waarvoor vergunning nodig is, wordt uitgeoefend, alsmede de in de nabijheid van zodanige besloten ruimte gelegen gedeelten van de openbare weg. Een en ander slechts voor zover deze buiten een besloten ruimte liggende onderdelen van een inrichting mede voor de uitoefening van het in die ruimte uitgeoefende bedrijf in gebruik zijn. Deze beperking geldt ook voor bovenbedoelde gedeelten van de openbare weg. In hoeverre deze voor bedoeld gebruik kunnen dienen hangt af van de in artikel 8, eerste lid, onder *b*, bedoelde gemeentelijke verordening. Voor wat betreft de uitleg, te geven aan het begrip „open aanhorigheid”, zouden de ondergetekenden zich willen aansluiten bij de inhoud, welke aan dit begrip bij de toepassing van artikel 27 van de bestaande Drankwet is gegeven. Het zal duidelijk zijn, dat dit artikel mede als richtsnoer heeft gediend bij het in het onderhavige wetsontwerp definiëren van het begrip „inrichting”.

Terugkerende tot de inrichtingseisen merken de ondergetekenden wellicht ten overvloede op, dat ook ten aanzien van de zojuist besproken buiten een besloten ruimte liggende onderdelen van een inrichting, de hier bedoelde eisen kunnen worden gesteld. Ook kan uiteraard als inrichtingseis gesteld worden de eis, dat een onderdeel van een bepaalde soort in de inrichting aanwezig moet zijn.

De inrichtingseisen worden bij algemene maatregel van bestuur gesteld. Daarnaast kunnen bij gemeentelijke verordening, voor de gehele gemeente of delen daarvan, overeenkomstige doch verdergaande, alsook nog andere inrichtingseisen worden gesteld. Indien in de toekomst de noodzaak daartoe mocht blijken, kan een verscherping van de gestelde inrichtingseisen in de eerste plaats worden bereikt door de desbetreffende algemene maatregel van bestuur te wijzigen. Een daartoe strekkende wijziging zal tevens een overgangsregeling moeten inhouden, aangezien betrokkenen de gelegenheid moet worden gelaten zich aan te passen aan de verscherpte inrichtingseisen. In artikel 75 van het wetsontwerp is ten behoeve van reeds gevestigden zodanige overgangsregeling opgenomen.

Een gelijke gedragslijn dient te worden gevolgd indien in de toekomst de inrichtingseisen voor een gehele gemeente of een deel daarvan worden verscherpt door vaststelling of wijziging van een gemeentelijke verordening als bovenbedoeld.

Tot besluit van deze beschouwing moge nog worden vermeld, dat op het in artikel 4, tweede lid, neergelegde beginsel, dat geen vergunning wordt verleend anders dan voor een inrichting in de zin van artikel 1, ten aanzien van het slijtersbedrijf in een enkel geval een uitzondering zal kunnen worden gemaakt. Artikel 37 van het wetsontwerp geeft aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de bevoegdheid artikel 1, tweede lid, buiten toepassing te verklaren. Deze mogelijkheid is geschapen om b.v. in de nieuw ontgonnen IJsselmeerpolders de uitoefening van het slijtersbedrijf in een rijdende winkel mogelijk te maken.

F. De vergunningverlening opgedragen aan burgemeester en wethouders

Blijkens artikel 3, eerste lid, van het wetsontwerp zullen de vergunningen worden verleend door burgemeester en wethouders.

Aangezien slechts vergunning kan worden verleend voor het tappen of slijten in een inrichting, staat altijd vast binnen het territorium van welke gemeente het tappen of slijten, waarvoor vergunning wordt gevraagd, zal plaats vinden. Het is naar de mening van de ondergetekenden derhalve overbodig, te dezen de „relatieve competentie” van de colleges van burgemeester en wethouders te regelen.

Deze zienswijze gaat niet op voor het geval mede op grond van een krachtens artikel 37 afgegeven verklaring vergunning wordt verleend voor de uitoefening van het slijtersbedrijf in een rijdende winkel. In verband hiermede bepaalt het tweede lid van genoemd artikel, dat in zodanige verklaring het tot verlening van die vergunning bevoegde college van burgemeester en wethouders wordt aangewezen.

Burgemeester en wethouders zullen, alvorens een beslissing omtrent de verlening van een vergunning te nemen, onder meer hebben vast te stellen of aan de gestelde eisen van kredietwaardigheid, handelskennis of vakbekwaamheid wordt voldaan. In het kader van de uitvoering van de Vestigingswet Bedrijven 1954 is dit een taak, die ingevolge artikel 4, eerste lid, van die wet voorbehouden is aan de Kamers van Koophandel en Fabrieken en produkt-, hoofdbedrijf- of bedrijfschappen.

Naar de mening van de ondergetekenden moet i.c. aan de gemeentebesturen boven de zoëven genoemde lichamen de voorkeur worden gegeven, omdat tevens zal moeten worden getoetst of aan de gestelde moraliteitseisen wordt voldaan en te dien zake de gemeentebesturen ingevolge de Wet op de justitiële documentatie en op de verklaringen omtrent het gedrag (*Stb.* 1955, 395) reeds een taak hebben.

G. De territoriale beperking van het op grond van een verleende vergunning tappen of slijten van alcoholhoudende drank

Het hiervoor onder E reeds ter sprake gekomen tweede lid van artikel 4 van het wetsontwerp impliceert, dat een verleende vergunning slechts autoriseert tot het tappen of slijten van alcoholhoudende drank in de in de vergunning vermelde inrichting.

Afgezien van de voor de uitoefening van het slijtersbedrijf geldende uitzondering, welke hiervoor eveneens onder E reeds is besproken, en de voor de uitoefening van dat bedrijf geldende uitzondering van meer algemene aard, welke hierna onder J zal worden behandeld, houdt het wetsontwerp te dezen dezelfde regeling in als artikel 27 van de bestaande Drankwet.

Onder inrichting is blijkens de daaromtrent in artikel 1 van het wetsontwerp opgenomen en in deze paragraaf onder E besproken definitie te verstaan: een besloten ruimte, waarin wordt getapt of gesleten, alsmede de open aanhorigheden daarvan en de in de onmiddellijke nabijheid daarvan gelegen gedeelten van de openbare weg, voor zover die ook voor tappen of slijten worden gebruikt.

Ten aanzien van het tappen of slijten van alcoholhoudende drank in de inrichting houdt vervolgens artikel 8 van het wetsontwerp beperkingen in. Het tappen en slijten is niet toegestaan in andere tot de besloten ruimte behorende lokaliteiten dan die welke in de vergunning zijn vermeld en op andere gedeelten van de openbare weg dan die, waar het bij gemeentelijke verordening uitdrukkelijk is toegelaten.

H. Het intrekken of vervallen van verleende vergunningen

In bepaalde gevallen — met name indien niet langer wordt voldaan aan de eisen, welke voor vergunningverlening gelden — dient aan het bestaan van een verleende vergunning een einde te worden gemaakt.

Hierin voorzien de artikelen 31, 33 en 34 van het wetsontwerp. Artikel 31 noemt een aantal gevallen, waarin een vergunning moet of kan worden ingetrokken. De artikelen 33 en 34 sommen een aantal gevallen op, waarin een vergunning van rechtswege vervalt.

De gevallen, waarin volgens de artikelen 33 en 34 een vergunning van rechtswege vervalt, leveren in het algemeen ook volgens de Vestigingswet Bedrijven 1954 een grond tot het vervallen van de vergunning op. Deze rechtsconstructie maakt het mogelijk onmiddellijk op te treden. Blijkt bij controle zich een geval voor te doen, dat krachtens een der artikelen 33 en 34 de vergunning doet vervallen, dan kan onmiddellijk proces-verbaal worden opgemaakt. De aanwezigheid van zodanig geval houdt immers in, dat de verleende vergunning is vervallen en dat dus zonder vergunning wordt getapt of gesleten.

Wegens de bezwaren van verschillende aard, welke het toepassen van deze constructie met zich mee zou brengen, is voor de overige gevallen aan de figuur van intrekking der vergunning de voorkeur gegeven.

I. *De in het wetsontwerp (onder meer in artikel 3) gebezigde omschrijving van de begrippen „tappen” en „slijten”*

Zoals uit artikel 3, eerste lid, onder a en c, blijkt, wordt als tappen van alcoholhoudende drank in het wetsontwerp aangemerkt: *het voor gebruik ter plaatse verstrekken van alcoholhoudende drank*. In de genoemde bepalingen wordt bovendien nog onderscheid gemaakt tussen het bedrijfsmatig verstrekken en het anders dan bedrijfsmatig en tevens anders dan om niet verstrekken. De reden van dit onderscheid is reeds in deze paragraaf hierboven onder B terloops aangeduid. Op dit onderscheid en op de betekenis van deze begrippen wordt hieronder nader ingegaan.

Uit artikel 3, derde lid, blijkt, dat als het slijten van sterke drank wordt aangemerkt: *het voor gebruik elders dan ter plaatse aan particulieren verstrekken van sterke drank*.

In deze omschrijvingen is het door de bestaande Drankwet gemaakte onderscheid tussen „gebruik ter plaatse” en „gebruik elders dan ter plaatse” gehandhaafd. Bij eerste beschouwing lijkt tegen deze aanduidingen het bezwaar te bestaan, dat het aldus niet alleen van de verstrekker doch tevens van degene, aan wie wordt verstrekt, kan afhangen, of sprake is van verstrekken voor gebruik ter plaatse dan wel van verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse. Deze zienswijze komt de ondergetekenden onjuist voor. Naar hun mening dienen deze aanduidingen aldus te worden verstaan, dat van verstrekken voor gebruik ter plaatse sprake is, indien de verstrekker redelijkerwijs kan verwachten, dat de door hem verstrekte drank ter plaatse zal worden gebruikt. Hetzelfde geldt uiteraard mutatis mutandis voor het verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse.

In de onderhavige bepalingen wordt op andere punten de bestaande Drankwet niet gevolgd. Deze wet bindt aan een vergunning of verlof A het in het klein verkopen van sterke onderscheidenlijk zwak-alcoholische drank. Het wetsontwerp spreekt niet van „verkopen” doch van „verstrekken”. Bij het tappen van alcoholhoudende drank in een onderneming is geen sprake van verkoop van alcoholhoudende drank; de drank wordt nl. niet verstrekt ter uitvoering van een koop- en verkoopovereenkomst doch ter uitvoering van een onderdeel van een dienstverleningsovereenkomst.

Bij het slijten van alcoholhoudende drank is daarentegen wel degelijk sprake van verkopen, doch ook in dat geval verdient het aanbeveling te spreken van „verstrekken”. Het wetsontwerp legt immers, zoals in deze paragraaf hiervoor onder G is uiteengezet, in navolging van de bestaande Drankwet ook aan het krachtens vergunning slijten van alcoholhoudende drank territoriale beperkingen op. Zo mag in een gebouw slechts alcoholhoudende drank worden gesleten in de lokaliteiten, welke in de vergunning zijn vermeld. Daarmede wordt de plaats, waar wordt gesleten, van grote betekenis, hetgeen impliceert, dat het, indien men het woord „verkopen” bezigt, mede van de plaats, waar een koop- en verkoopovereenkomst tot stand komt, zou afhangen, of al dan niet van wetsovertreding sprake is. Dit zou er b.v. toe leiden, dat een slijter bestellingen, welke bij hem telefonisch worden gedaan naar aanleiding van een door hem gezonden prijscourant, slechts zou mogen aanvaarden, indien zijn telefoontoestel zich bevindt in een lokaliteit, welke overeenkomstig artikel 8, eerste lid, onder a van het wetsontwerp in de vergunning is vermeld. Dergelijke consequenties zijn moeilijk te aanvaarden. Bovendien is de plaats, waar een overeenkomst tot stand komt, niet altijd gemakkelijk te bepalen. Naar de mening van de ondergetekenden dient derhalve ook hier de voorkeur te worden gegeven aan het feitelijke begrip „verstrekken”.

Zoals reeds gezegd, bindt de bestaande Drankwet aan vergunning of verlof A het verkopen in het klein van sterke onderscheidenlijk zwak-alcoholische drank. Blijkens de in artikel 1

van die wet gegeven definitie moet onder verkopen in het klein worden verstaan het verkopen bij hoeveelheden van minder dan tien liter. Hiermede wordt naar de mening van de ondergetekenden het beoogde onderscheid onjuist gelegd. Het is uiteraard de bedoeling geweest het verstrekken van alcoholhoudende drank aan particulieren aan banden te leggen en niet tevens de groothandel, indien zij aan tappers en slijters een hoeveelheid van minder dan tien liter levert. In het wetsontwerp is dan ook dit hoeveelheids criterium vervallen en vervangen door een ander dat de groothandel uitsluit. Zo wordt als het slijten van alcoholhoudende drank blijkens artikel 3, derde lid, aangemerkt het *aan particulieren* verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse. Opneming van de woorden „aan particulieren” kan in het eerste lid van dat artikel achterwege blijven, aangezien het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse uit de aard van de zaak een verstrekken aan particulieren is.

Mede omdat het begrip „verkopen” door het begrip „verstrekken” wordt vervangen is het nodig, de in het wetsontwerp gegeven omschrijving van tappen en slijten nog met één, in de vestigingswetgeving gebruikelijke term uit te breiden. Evenmin als de bestaande Drankwet dient uiteraard de nieuwe wet van toepassing te zijn op een gastheer, die zijn gasten b.v. een glas wijn aanbiedt. Het wetsontwerp spreekt derhalve van het *bedrijfsmatig* verstrekken van alcoholhoudende drank.

Deze term kan echter niet gebezigd worden bij het omschrijven van het tappen van alcoholhoudende drank in sociëteiten e.d., aangezien in dergelijke gevallen, zoals in deze paragraaf onder B reeds is opgemerkt, geen sprake is van bedrijfsuitoefening. Blijkens artikel 3, eerste lid, onder c, van het wetsontwerp is derhalve daarvoor de term gekozen van „anders dan bedrijfsmatig en anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank”. Verstrekken om niet moet buiten de werkingssfeer van de wet gehouden worden, teneinde te voorkomen dat de wet langs deze weg toch op de hiervoor bedoelde gastheer van toepassing zou zijn.

J. *Het bedrijfsmatig voor gebruik ter plaatse verstrekken van alcoholhoudende drank buiten inrichtingen niet toegestaan; het in de uitoefening van het slijtersbedrijf verstrekken van alcoholhoudende drank buiten inrichtingen slechts in één opzicht toegestaan*

Het in deze paragraaf onder E en G reeds ter sprake gekomen tweede lid van artikel 4 van het wetsontwerp houdt niet alleen in, dat geen vergunning wordt verleend, indien niet over een inrichting wordt beschikt, doch impliceert tevens dat het verstrekken van alcoholhoudende drank krachtens een verleende vergunning slechts mag geschieden in de in die vergunning vermelde inrichting. Dit heeft tot gevolg, dat het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse en het in de uitoefening van het slijtersbedrijf verstrekken van alcoholhoudende drank buiten inrichtingen niet is toegestaan.

Wordt aldus een bevredegende regeling bereikt voor het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse, hetzelfde kan niet worden gezegd ten aanzien van het in de uitoefening van het slijtersbedrijf verstrekken van alcoholhoudende drank. Het op bestelling aan de huizen van afnemers afleveren van alcoholhoudende drank zou immers niet mogelijk zijn. Daarom is in artikel 2 een voorziening opgenomen, dat het op bestelling afleveren van alcoholhoudende drank in gesloten verpakking aan huizen van afnemers vanuit een inrichting, waarin het slijtersbedrijf wordt uitgeoefend, wordt aangemerkt als verstrekken voor gebruik elders dan ter plaatse en geacht wordt in die richting te geschieden.

Deze ficties voorkomen tevens op twee andere punten moeilijkheden:

a. Zoals in deze paragraaf onder I reeds is vermeld, is naar de mening van de ondergetekenden sprake van verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse dan

wel voor gebruik elders dan ter plaatse al naar gelang de verstreker in redelijkheid kan verwachten, dat de door hem verstrekte drank ter plaatse dan wel elders dan ter plaatse zal worden gebruikt. Op grond van dit criterium zou de mening kunnen worden verdedigd, dat een slijter, die drank aan de huizen van afnemers aflevert, drank voor gebruik ter plaatse verstrekt. De eerste van beide ficties stelt echter buiten twiifel, dat hier sprake is van uitoefening van het slijtersbedrijf.

b. In deze paragraaf is onder F reeds uiteengezet, dat vergunning zal worden verleend door burgemeester en wethouders van de gemeente, waarin de betrokken inrichting is gevestigd. Dit doet de vraag rijzen, of deze vergunning ook geldt voor het door een slijter aan in een andere gemeente gelegen huizen van afnemers afleveren van alcoholhoudende drank. Een vraag van dezelfde aard als die, waaromtrent de Hoge Raad voor wat de bestaande Drankwet betreft bij zijn arrest van 13 maart 1933 (N.J. blz. 574) heeft beslist. Door het opnemen van de tweede van beide ficties wordt het ontstaan van dergelijke moeilijkheden voorkomen.

Ten slotte zij er nog op gewezen, dat ook de tweede fictie is beperkt tot het op bestelling afleveren van alcoholhoudende drank vanuit een inrichting, waarin het bedrijf wordt uitgeoefend. Nu het wetsontwerp in beginsel het in de uitoefening van het slijtersbedrijf verstrekken van alcoholhoudende drank buiten inrichtingen niet toelaat, vloeit uit deze beperking voort, dat o.m. het venten met alcoholhoudende drank door slijters nimmer is toegestaan.

K. Het in de uitoefening van een ander bedrijf dan het slijtersbedrijf voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekken van zwak-alcoholische drank is aan dezelfde territoriale beperkingen onderworpen als de uitoefening van het slijtersbedrijf

Zoals hierboven onder J is uiteengezet, is in beginsel het verstrekken van alcoholhoudende drank in de uitoefening van het slijtersbedrijf slechts mogelijk in inrichtingen.

Het lijkt wenselijk, dat dit beginsel evenzeer geldt voor het voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekken van zwak-alcoholische drank door b.v. kruideniers en wijnhandelaren, dat ook door het wetsontwerp niet aan een vergunning wordt gebonden. Hiertoe dient artikel 15 van het wetsontwerp.

Ook hier dient een gelijke uitzondering als bij het slijtersbedrijf te gelden voor het op bestelling afleveren van zwak-alcoholische drank in gesloten verpakking aan huizen van afnemers vanuit een besloten ruimte, waarin zwak-alcoholische drank voor gebruik elders dan ter plaatse pleegt te worden verstrekt of overeenkomstige bestellingen plegen te worden aanvaard. Daartoe is het — onder J besproken — artikel 2 zodanig ruim geformuleerd, dat het behalve op het slijtersbedrijf ook op de hier bedoelde bedrijven betrekking heeft.

Zoals in deze paragraaf onder E reeds is uiteengezet, sluit artikel 4, tweede lid, de uitoefening van het slijtersbedrijf in een rijdende winkel uit, omdat blijkens de in artikel 1 opgenomen definitie van „besloten ruimte” het wetsontwerp niet als besloten ruimte aanmerkt het besloten onderdeel van een vervoermiddel, dat wordt gebruikt voor het rondtrekkend uitoefenen van een bedrijf. Deze definitie heeft eveneens tot gevolg dat artikel 15 de mogelijkheid uitsluit om als kruidenier in een rijdende winkel dan wel als parlevinker zwak-alcoholische drank voor gebruik elders dan ter plaatse te verstrekken.

Aangezien het gewenst is dat in daarvoor in aanmerking komende gevallen dit ook afgezien van het in artikel 2 bedoelde afleveren mogelijk zal zijn, geeft artikel 37 aan de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid mede de bevoegdheid om van het in artikel 15 gestelde verbod ontheffing te verlenen. Ook een dergelijke ontheffing kan onder beperkingen worden verleend; ook daaraan kunnen voorschriften worden verbonden.

L. De werkingssfeer van de nieuwe wet

Het wetsontwerp beoogt het anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank, alsmede het stellen van eisen aan degenen, die zich als ondernemer in de zin van het ontwerp

willen vestigen, uitputtend te regelen. De nieuwe wet brengt derhalve met zich mee, dat Provinciale Staten en de gemeenteraad op bovenbedoeld terrein geen autonome verordenende bevoegdheid zullen hebben. Zulks is tot uitdrukking gebracht in artikel 59 van het wetsontwerp. Voor wat het stellen van vestigingseisen betreft, was hetzelfde beginsel reeds neergelegd in artikel 35 van de Vestigingswet Bedrijven 1954.

Uit bedoeld beginsel volgt naar de mening van de ondergetekenden tevens dat het stellen van regelen, waartoe het wetsontwerp in de artikelen 6, 8, 16, 18, 20, 21 en 22 de gemeenteraad bevoegd verklaart, niet stoelt op artikel 168 van de gemeentewet. Er is hier immers geen sprake van een „overlaten” doch van een „toekennen” van verordenende bevoegdheid. Het ontmoet naar de mening van de ondergetekenden uit staatsrechtelijk oogpunt dan ook geen bezwaar, dat artikel 45 van het wetsontwerp de verordeningen, vastgesteld krachtens artikel 6, 18 of 22, aan de goedkeuring van gedeputeerde staten onderwerpt.

Zoals reeds vermeld wordt met het wetsontwerp slechts beoogd het anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank te regelen. Overeenkomstig deze bedoeling laat het wetsontwerp het verstrekken van alcoholvrije drank ongeregeld. Het treffen van regelingen op dit terrein wordt dus aan de organen van provinciën en gemeenten overgelaten.

II. Toelichting op de afzonderlijke artikelen

Artikel 1. De in het eerste lid opgenomen definities behoeven slechts ten dele bespreking. De omschrijving van het begrip inrichting is reeds toegelicht in de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer toelichting en wel onder E.

De begrippen *bedrijfsleider* en *beheerder* zijn op overeenkomstige wijze gedefinieerd als in artikel 1 van de Vestigingswet Bedrijven 1954, welke wet kortheidshalve hierna zal worden aangeduid als Vestigingswet.

De omschrijving van het begrip *sterke drank* is gelijk aan die, welke is opgenomen in artikel 1 van de bestaande Drankwet, mede omdat het begrip *wijn* materieel onveranderd uit de Drankwet is overgenomen.

De omschrijving van het begrip *zwak-alcoholische drank* is vereenvoudigd. Daaronder is te begrijpen iedere alcoholhoudende drank, voor zover geen sterke drank. Dit begrip heeft een enigszins gewijzigde inhoud gekregen omdat in het wetsontwerp ook het begrip *alcoholhoudende drank* wordt gedefinieerd. De definitie van dit laatste begrip dient om de nieuwe wet niet van toepassing te doen zijn op de thans in de handel zijnde dranken, welke geenszins het karakter van alcoholhoudende drank dragen, noch als zodanig zijn bedoeld, doch wel een zeer gering percentage alcohol bevatten.

In onderdeel E van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer toelichting is reeds stilgestaan bij de in het tweede lid vervatte uitzondering op het begrip „besloten ruimte”.

De in het derde lid opgenomen uitbreiding van het begrip *ondernemer* is nodig om voor de toepassing van de nieuwe wet met ondernemers gelijk te stellen degenen, die een sociëteit of een fabriekskantine, waarin alcoholhoudende drank wordt getapt, exploiteren. Laatstbedoelden zijn naar het spraakgebruik geen ondernemers, omdat het tappen in een sociëteit of fabriekskantine geen uitoefening van een bedrijf is.

Artikel 2. Dit artikel is reeds in de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer toelichting uitvoerig toegelicht en wel onder J en K. Hier moge worden volstaan met daar-naar te verwijzen.

Artikel 3. Het eerste lid verbiedt het zonder vergunning van burgemeester en wethouders:

a. tappen van alcoholhoudende drank in het kader van de uitoefening van welk horeca-bedrijf dan ook;

b. uitoefenen van het slijtersbedrijf;

c. tappen van alcoholhoudende drank in gelegenheden als sociëteiten en besloten fabriekskantines.

Ad a. In het tweede lid wordt opgedragen om bij algemene maatregel van bestuur ieder dezer bedrijven nader te omschrijven. Deze nadere omschrijving is nodig omdat b.v. de exploitatie van een restaurant, waarin alcoholhoudende drank wordt getapt, mede gekenmerkt wordt door het voor gebruik ter plaatse verstrekken van maaltijden. De krachtens het wetsontwerp te stellen eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid zullen mede op dergelijke verrichtingen dienen te worden afgestemd. Nadere beschouwingen te dien aanzien zijn reeds gehouden in onderdeel C van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie.

Ad b. Het derde lid geeft een omschrijving van het begrip „slijtersbedrijf” en opent de mogelijkheid deze omschrijving bij algemene maatregel van bestuur uit te breiden.

Blijkens deze omschrijving merkt het wetsontwerp het slijten van zwak-alcoholische drank als uitoefening van het slijtersbedrijf aan, voor zover het slijten van die drank gepaard gaat met het slijten van sterke drank. Het ligt in de bedoeling in het Vestigingsbesluit levensmiddelenbedrijven 1961 (*Stb.* 23), dat tevens betrekking heeft op het slijten van zwak-alcoholische drank, een beperking op te nemen in die zin, dat bedoeld besluit niet van toepassing zal zijn op het slijten van zwak-alcoholische drank in de uitoefening van het slijtersbedrijf.

De mogelijkheid om de omschrijving van het slijtersbedrijf bij algemene maatregel van bestuur uit te breiden wordt geschapen om als uitoefening van dit bedrijf te kunnen aanmerken het met het verstrekken van alcoholhoudende drank gepaard gaande verstrekken aan particulieren van die waren, welke bij het gebruiken van die drank plegen te worden genuttigd of gebezigd, zoals b.v. zoutjes en kaas onderscheidenlijk kurketrekkers en glaswerk.

Tegen een dergelijke uitbreiding van het slijtersbedrijf bestaat naar de mening van de ondergetekenden uit sociaal-hygiënisch oogpunt geen bezwaar. Het naar de inhoud uit de bestaande Drankwet overgenomen artikel 11 van het wetsontwerp is gebaseerd op de gedachte, dat in beginsel geen kleinhandel mag worden uitgeoefend daar waar krachtens vergunning alcoholhoudende drank wordt verstrekt, teneinde te voorkomen, dat degenen, die andere waren dan drank wenssen te kopen onnodig aan de verleiding om alcoholhoudende drank te gebruiken of te kopen worden blootgesteld. Anderzijds is er alles voor te zeggen, dat degene, die bij de slijter drank koopt, zich daar tevens meerbedeelde waren kan verschaffen. Juist de slijter is degene, die kan adviseren, wat bij bepaalde dranken wel of niet kan worden genuttigd.

Bij totstandkoming van een regeling in bovenaangegeven zin kunnen met name de aan een slijter te stellen eisen van vakbekwaamheid mede op deze waren betrekking hebben. Alsdan zal het Vestigingsbesluit levensmiddelenbedrijven 1961 door een in dat besluit uit te nemen bepaling ook voor het in de uitoefening van het slijtersbedrijf verstrekken van deze waren buiten toepassing worden verklaard.

Het vierde lid schrijft op overeenkomstige wijze als in artikel 4, derde lid, van de Vestigingswet is geschied, het horen van het bedrijfsleven voor omtrent de in het tweede en derde lid bedoelde algemene maatregelen van bestuur.

Aangezien de in het derde lid bedoelde algemene maatregel van bestuur mede sociaal-hygiënische belangen raakt, schrijft het vijfde lid voor, dat omtrent het ontwerp van zodanig besluit tevens de Centrale Raad voor de Volksgezondheid wordt gehoord.

Ten aanzien van de in het onderhavige artikel gebruikte omschrijving voor tappen en slijten moge worden verwezen naar onderdeel I van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie.

Artikel 4. Het eerste lid houdt het beginsel in, dat voor elke afzonderlijke inrichting een vergunning vereist is.

De betekenis van het tweede lid behoeft — na de in de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie onder E, G en J gegeven toelichting — hier niet te worden uiteengezet.

Met betrekking tot het derde lid moge het volgende dienen.

Aangezien een vergunning in beginsel een persoonlijk karakter draagt, zou zij, zonder uitdrukkelijke voorziening in de wet, bij overlijden van de vergunninghouder ophouden te gelden. In het stelsel van het wetsontwerp zijn de enige voor het verkrijgen van een vergunning geldende eisen, waaraan door de vergunninghouder zelf in zijn hoedanigheid van ondernemer moet worden voldaan, die, welke op de kredietwaardigheid betrekking hebben. Op dit punt bestaat geen verschil met het stelsel van de Vestigingswet Bedrijven 1954. Artikel 5, tweede lid, van die wet bepaalt, dat bij overgang van de onderneming op rechtverkrijgenden onder algemene titel, tevens de vergunning op hen overgaat; de kredietwaardigheid van de nieuwe vergunninghouder behoeft in dit geval dus niet te blijken. Een overeenkomstige bepaling is opgenomen in het derde lid van het onderhavige artikel.

Deze bepaling heeft mede betrekking op de eventueel aan de vergunninghouder in diens hoedanigheid van ondernemer krachtens de artikelen 37—44 verleende verklaringen (artikel 37) en ontheffingen. Ook deze dragen in beginsel een persoonlijk karakter, zodat zij, zonder uitdrukkelijke voorziening, bij overlijden van de betrokkene zouden ophouden te gelden. Het betreft eensdeels faciliteiten, die aan de verlening van de vergunning mede ten grondslag hebben gelegen, en anderdeels voor de activiteiten van de vergunninghouder van belang zijnde ontheffingen van in de artikelen 10 e.v. gestelde verboden. Daaronder vallen niet de verklaringen van handelskennis en van vakbekwaamheid, die krachtens artikel 41 (c.q. artikel 73) worden afgegeven en van belang zijn met het oog op het vervullen van de functies van bedrijfsleider en beheerder. Weliswaar kan ook de ondernemer zelf tevens de hier genoemde functies vervullen en kan derhalve ook aan hem een dergelijke verklaring zijn afgegeven, doch, waar de functies van ondernemer en van bedrijfsleider of beheerder niet identiek zijn, kan in zodanig geval de verklaring niet geacht worden aan de betrokkene te zijn afgegeven in zijn hoedanigheid van ondernemer.

Blijkens de in het onderhavige artikellid opgenomen tussenzin laat de in dit lid vervatte regel de elders in de wet neergelegde regels aangaande de intrekking en het vervallen van vergunningen, verklaringen en ontheffingen onverlet. Het betreft hier de artikelen 31 en 33 e.v. (intrekking en vervallen van vergunningen) en de op de intrekking en het vervallen van vergunningen) en de op de intrekking en het vervallen van ontheffingen en verklaringen betrekking hebbende bepalingen, welke zijn verwerkt in de artikelen 37—44. Doet zich een omstandigheid voor, die volgens een der genoemde artikelen een intrekking- of vervalgrond oplevert, dan vindt de intrekking of het vervallen, ongeacht de norm van artikel 4, derde lid, doorgang, zij het dat artikel 35 te dezen aanzien in het belang der rechtverkrijgenden van overledenen met betrekking tot de vergunningen voor sommige gevallen een opschortende termijn stelt.

Artikel 5. Dit artikel introduceert de moraliteitseisen en de leeftijdseis, waaraan moet worden voldaan alvorens vergunning wordt verleend.

Deze eisen zijn reeds aan een beschouwing onderworpen in paragraaf 4, onder B, en in paragraaf 6, onder D, van het algemeen gedeelte dezer memorie.

In aansluiting daarop zij hier nog het volgende opgemerkt.

De hier bedoelde eisen betreffen alle bedrijfsleiders en beheerders. Naast de in het tweede lid gestelde eisen gelden voor hen de eisen, die krachtens het derde lid bij algemene maatregel van bestuur worden vastgesteld.

Een vergunning zal dus o.m. slechts worden verleend, indien ieder van hen de leeftijd van 25 jaren heeft bereikt. Bij vergelijking met artikel 12, eerste lid, onder 11°, en artikel 44, derde lid, onder 7°, van de bestaande Drankwet blijkt, dat te dezen voortaan een zwaardere eis zal gelden. Voor bijzondere gevallen opent artikel 39 van het wetsontwerp de mogelijkheid, dat van deze eis ontheffing wordt verleend door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid.

Voor de in de inrichting wonende echtgenoot en kinderen van ieder der beheerders gelden, in het voetspoor van de artikelen 12, tweede lid, en 44, tweede lid, van de bestaande Drankwet de in het tweede lid, onder *b*, gestelde eis en het te dien aanzien krachtens het derde lid bepaalde facultatief. Dit volgt uit de artikelen 26, tweede lid, en 31, tweede lid, van het wetsontwerp.

Artikel 6. Dit artikel is reeds besproken in de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie en wel onder E.

Artikel 7. Met dit artikel wordt de grondslag gelegd voor de eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid, waaraan moet worden voldaan alvorens vergunning wordt verleend. Deze eisen zijn reeds behandeld in paragraaf 5 en in onderdeel C van paragraaf 6 van het algemeen gedeelte van deze memorie. In aansluiting hierop moge het artikel nog als volgt worden toegelicht.

Het eerste lid stelt — een en ander werd reeds opgemerkt in onderdeel B van laatstbedoelde paragraaf — het voldoen aan bedoelde eisen slechts als voorwaarde voor de uitoefening van een horecabedrijf, in het kader waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt, alsmede voor de uitoefening van het slijtersbedrijf; dus niet voor het tappen van alcoholhoudende drank in sociëteiten e.d. In het laatste geval is immers geen sprake van uitoefening van een bedrijf. De onderhavige bepaling is ontleend aan artikel 6, tweede lid, van de Vestigingswet.

Ook het tweede en het derde lid zijn aan deze wet ontleend en wel aan artikel 7.

Het vierde lid verklaart artikel 3, vierde lid, van overeenkomstige toepassing. Laatstbedoelde bepaling is, zoals reeds werd opgemerkt, eveneens aan de Vestigingswet (artikel 4, derde lid) ontleend.

Artikel 8. De betekenis van het eerste en tweede lid van dit artikel is naar de mening van de ondergetekenden reeds voldoende toegelicht in onderdeel G van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer toelichting.

Artikel 9. Het in dit artikel onder *a* bepaalde vervangt artikel 4, sub 2°, en artikel 39, eerste lid, onder *a*, sub 3°, van de bestaande Drankwet. Het voorschrift is in zoverre verfijnd, dat de uitzondering, gemaakt voor legerplaatsen en aan het militair gezag onderworpen lokaliteiten, niet geldt gedurende de tijd, dat zij anders dan voor uitsluitend militaire doeleinden worden gebruikt.

Het onder *b* bepaalde vervangt niet alleen artikel 4, sub 1°, en artikel 39, eerste lid, onder *a*, sub 2°, van de bestaande Drankwet, doch tevens artikel 57, tweede en derde lid, van die wet. Naar de mening van de ondergetekenden kan i.c. worden volstaan met het onderhavige voorschrift, dat ten aanzien van middelen van vervoer tijdens hun gebruik als zodanig de ontworpen wet buiten toepassing verklaart. Indien daaraan behoefte blijkt te bestaan kunnen wettelijke voorzieningen huns inziens beter op een andere grondslag tot stand worden gebracht.

Hierbij dient vooreerst te worden bedacht, dat het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank in treinen uiteraard slechts mogelijk is, voor zover de directie van de N.V. Nederlandse Spoorwegen dit toestaat. Deze directie kan dus beslissen, in welke treinen en in welke gedeelten van een trein dit verstrekken zal zijn toegestaan. Met beslissingen van deze aard zou voorts rekening kunnen worden gehouden bij de beantwoording van de vraag, of in treinen of treingedeelten, en zo ja, in welke het om niet verstrekken of gebruiken van alcoholhoudende drank verboden zal zijn. Een dergelijk verbod kan door wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer tot stand worden gebracht.

Voor wat autobussen, trolleybussen en trams betreft, is naar de mening van de ondergetekenden de situatie anders,

aangezien het verstrekken en gebruiken van alcoholhoudende drank in deze vervoermiddelen tengevolge kan hebben, dat de bestuurders daarvan gehinderd worden in de uitoefening van hun werkzaamheden. Hetzelfde geldt uiteraard ten aanzien van het vervoer van personen door middel van andere motorrijtuigen dan autobussen.

Te dezen zou de verkeersveiligheid kunnen worden gediend door het verstrekken en het gebruiken van alcoholhoudende drank in de hierbedoelde categorieën van vervoermiddelen te verbieden. Een dergelijk verbod zou naar de mening van de ondergetekenden eerder een plaats moeten vinden in de Wegenverkeerswet dan in het onderhavige wetsontwerp. Dit laatste betreft immers alleen het anders dan om niet verstrekken van alcoholhoudende drank, terwijl het hiervoor besproken verbod mede het om niet verstrekken van alcoholhoudende drank moet betreffen.

Reeds op grond van het feit, dat een doeltreffende controle op de naleving van de wet niet wel mogelijk moet worden geacht, menen de ondergetekenden, dat het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank op zeeschepen en in luchtvaartuigen evenmin een onderwerp van regeling in de ontworpen wet moet zijn.

Met betrekking tot het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank aan boord van binnenschepen zijn zij tot dezelfde conclusie gekomen. Volgens het ontwerp-Binnenschepenwet kan — zonedig — bij algemene maatregel van bestuur paal en perk worden gesteld aan het verstrekken en gebruiken van alcoholhoudende drank door passagiers en bemanning van dergelijke schepen. Bijzondere aandacht zal daarbij wellicht moeten worden geschonken aan die binnenschepen, welke in veerdienst passagiers en hun motorrijtuigen vervoeren.

Artikel 10 verbiedt een onderdeel van een inrichting — met name een lokaliteit — gelijktijdig in gebruik te hebben voor het tappen van alcoholhoudende drank en het slijten van sterke drank.

De in dit artikel vervatte regeling is evenals vele andere in paragraaf 3 van het wetsontwerp voorkomende bepalingen overgenomen uit de bestaande Drankwet. Bij het overnemen in het wetsontwerp is veelal — en zo ook hier — de vorm van de desbetreffende regeling ingrijpend gewijzigd.

De bestaande Drankwet (artikelen 3, tweede lid, 20 en 21) bepaalt — globaal aangeduid — voor gemeenten of delen van een gemeente met een bebouwde kom met meer dan 5000 inwoners, dat voor een lokaliteit of een tap- of een slijtvergunning wordt verleend. Is eenmaal een dezer vergunningen verleend, dan kan ingevolge artikel 12, eerste lid, 8°, voor dezelfde lokaliteit niet nog een andere vergunning worden verleend. In de andere dan de bovenbedoelde gebieden kan voor een lokaliteit een volledige vergunning (een tap- en slijtvergunning) worden verleend.

Deze regeling wordt vervangen door de artikelen 10 en 43 van het wetsontwerp. Artikel 10 verbiedt het een lokaliteit gelijktijdig te gebruiken voor tappen en slijten; artikel 43 scheidt voor de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de mogelijkheid om van dit verbod ontheffing te verlenen, indien plaatselijke of regionale omstandigheden daartoe aanleiding geven.

Het zal duidelijk zijn, dat deze regeling minder ruimte voor het tappen en slijten in één lokaliteit zal laten dan de thans bestaande. De ondergetekenden zien n.l. niet in, waarom de sociaal-hygiënische bezwaren, welke kleven aan het slijten en tappen in een en dezelfde lokaliteit, niet evenzeer zouden gelden in de gebieden, waar dit thans is toegestaan. Het komt hun derhalve wenselijk voor, het tappen en slijten in één lokaliteit in beginsel te verbieden voor het grondgebied van het gehele land.

Weliswaar sluit het wetsontwerp niet uit, dat voor dezelfde lokaliteit zowel een „tapvergunning” als een „slijtvergunning” wordt verleend, doch dan zal de vergunninghouder voor wat die lokaliteit betreft slechts van een van beide vergunningen gebruik mogen maken, tenzij hem krachtens artikel 43 onthef-

ving is verleend. Een dergelijke situatie zou zich niet kunnen voordoen, indien de onderhavige regeling een onderdeel van het vergunningsstelsel zou uitmaken. Dit laatste kan echter slechts worden verwezenlijkt door aan het wetsontwerp een reeks ingewikkelde bepalingen toe te voegen. Onder deze omstandigheden menen de ondergetekenden aan een verbodsbe-
paling de voorkeur te moeten geven.

Artikel 11 is eveneens uit de bestaande Drankwet overgenomen. De ondergetekenden verwijzen naar artikel 12, eerste lid, onder 17°, artikel 32, eerste lid, onder 1°, sub b, artikel 44, derde lid, onder 8°, en artikel 50, eerste lid, onder 1°, van deze wet.

Uit deze bepalingen blijkt dat het hebben van een andere winkelnering in de betrokken lokaliteit een grond is waarop een vergunning en een verlof A moeten worden geweigerd of ingetrokken. In het wetsontwerp is deze regeling geconstrueerd als een buiten het vergunningsstelsel staande verbodsbe-
paling, aangezien het onderbrengen van deze regeling in het vergunningsstelsel weinig zin heeft. Met name zijn de ondergetekenden van mening, dat van een strafsanctie op overtreding van het verbod een sterkere preventieve werking uitgaat dan van het risico, dat de vergunning zal worden ingetrokken. Immers tegen een besluit van burgemeester en wethouders tot intrekking van de vergunning kan de betrokkene krachtens deze wet beroep instellen bij gedeputeerde staten. Houdt hij, voordat dit college zijn beslissing heeft genomen, met de „andere winkelnering” op, dat ligt het voor de hand te verwachten, dat de intrekking alsnog door gedeputeerde staten ongedaan zal worden gemaakt.

De materiële inhoud van de onderhavige regeling is op twee punten enigszins veranderd. Vooreerst wordt de uitoefening van een kappersbedrijf en het verkopen van loten niet langer met het tappen of slijten onverenigbaar verklaard; de ondergetekenden achten daarvoor niet voldoende reden aanwezig.

Bovendien geldt het verbod niet voor de verstrekking van andere waren dan drank, welke in de uitoefening van het slijtersbedrijf plaats heeft. Dit geval kan zich voordoen, indien en voor zover een algemene maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 3, derde lid, van het wetsontwerp, verstrekking van daarbij aangewezen waren als uitoefening van het slijtersbedrijf aanmerkt. De ondergetekenden hebben te dien aanzien de nodige toelichting reeds gegeven bij laatstgenoemd artikel.

Evenals het ontwerp-Wijzigingswet Drankwet 1931 (5276) maakt het wetsontwerp het mogelijk om van het onderhavige voorschrift ontheffing te verkrijgen. Artikel 44 geeft de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de bevoegdheid van het in artikel 11 vervatte verbod ontheffing te verlenen, indien de aard van de betrokken inrichting daartoe aanleiding geeft. Hierbij valt enerzijds te denken aan winkels in grote hotels, anderzijds aan restaurants in warenhuizen.

Artikel 12 komt niet met zoveel woorden in de bestaande Drankwet voor. Het bevat een regel, welke door de Hoge Raad bij zijn arrest van 31 januari 1938 (N.J. nr. 691) is gegeven op grond van een teleologische interpretatie van het in de bestaande Drankwet voorkomende verbod om sterke drank zonder vergunning te verkopen.

Artikel 13. Het in dit artikel vervatte verbod komt in de bestaande Drankwet niet voor. Het is algemeen gesteld. Zowel zij, die krachtens vergunning alcoholhoudende drank tappen of slijten, als zij, die zwak-alcoholische drank slijten, vallen daar-
onder.

Tot de twee hier genoemde categorieën van personen richt zich ook artikel 16, eerste lid, van het wetsontwerp. Het is duidelijk, dat naleving van dit voorschrift niet mogelijk is, indien de verstrekker er geen controle over heeft, aan wie alcoholhoudende drank wordt verstrekt. Dit laatste zal veelal het geval zijn, indien het verstrekken van alcoholhoudende drank door middel van automaten geschiedt.

Desalniettemin kunnen zich gevallen voordoen, waarin be-
doelde controle voldoende is gewaarborgd, hoewel alcohol-

houdende drank door middel van automaten wordt verstrekt. Met name valt hierbij te denken aan de z.g. zelfbedienings-
restaurants. Voor dergelijke gevallen opent artikel 44 van het wetsontwerp voor de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid de mogelijkheid ontheffing te verlenen van het in het onderhavige artikel vervatte verbod. Het tweede lid van artikel 44 maakt het mogelijk zodanige ontheffing onder de nodige beperkingen te verlenen en daaraan de nodige bijkomende voorschriften te verbinden. Ook het niet naleven van dergelijke voorschriften is blijkens artikel 69 van het wetsontwerp strafbaar.

Artikel 14 is wederom ontleend aan de bestaande Drankwet. Het is een samenvatting van een onderdeel van artikel 2 en van artikel 39, eerste lid, onder b, van deze wet. Het in laatstbedoelde bepaling vervatte voorschrift, dat op de verpakking het alcoholpercentage dient te zijn vermeld, geldt thans slechts voor diegenen, die zonder verlof A zwak-alcoholische drank voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekken. Volgens het onderhavige artikel zal dit voorschrift, zulks mede ter voorlichting van het publiek, ook gelden voor degenen, die het slijtersbedrijf uitoefenen.

Artikel 15. Dit artikel is reeds toegelicht in de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte van deze memorie en wel onder K.

Artikel 16. Het eerste lid richt zich zowel tot degenen, die in het kader van een der in artikel 3 van het wetsontwerp bedoelde activiteiten alcoholhoudende drank tappen of slijten, als tot degenen, die zwak-alcoholische drank slijten. Het treedt in de plaats van artikel 454 van het Wetboek van Strafrecht en artikel 54, vierde lid, van de bestaande Drankwet. Artikel 82 van het wetsontwerp voorziet daarom in het vervallen van genoemd artikel 454.

Artikel 54, eerste lid, van de bestaande Drankwet bevat een tweetal verboden. Deze zijn beide in het wetsontwerp overgenomen, doch, in gesplitste vorm, ondergebracht onderscheidenlijk in het tweede en in het derde lid van het onderhavige artikel.

Het tweede lid gaat verder dan de overeenkomstige huidige bepaling, welke zich beperkt tot „voor het publiek toegankelijke lokaliteiten” en derhalve niet geldt ten aanzien van b.v. sociëteiten en fabriekscantines en evenmin ten aanzien van andere onderdelen van inrichtingen dan „lokaliteiten”. De ontworpen bepaling richt zich tot allen, die in het kader van een der in artikel 3, eerste lid, van het wetsontwerp bedoelde activiteiten alcoholhoudende drank tappen of slijten, en heeft daarbij betrekking op alle voor de verstrekking van alcoholhoudende drank in gebruik zijnde onderdelen van inrichtingen.

Het derde lid heeft enerzijds een beperktere, anderzijds een ruimere strekking dan de overeenkomstige huidige bepaling. Enerzijds richt het zich n.l. uitsluitend tot hen, die het slijtersbedrijf (in de zin van dit wetsontwerp) uitoefenen en derhalve niet mede tot hen, die in het kader van de in artikel 3, eerste lid, onder a, bedoelde activiteit alcoholhoudende drank tappen. Anderzijds geldt het, in afwijking van de huidige bepaling, niet slechts met betrekking tot „lokaliteiten”, doch, evenals het tweede lid, met betrekking tot alle voor de verstrekking van alcoholhoudende drank in gebruik zijnde onderdelen van inrichtingen.

Het lijkt niet noodzakelijk noch gewenst een bepaling als in het derde lid is vervat, in de wet op te nemen ten aanzien van de bedrijven, waarin alcoholhoudende drank wordt getapt. Het zou stellig te ver gaan voor jongelui beneden 16 jaar in algemene zin de mogelijkheid uit te sluiten op een café-terras of in een café-lokaliteit zonder geleide van een meerderjarige plaats te nemen b.v. voor het nuttigen van een glas limonade! Wel lijkt het nuttig aan de gemeentelijke (c.q. provinciale) overheid de bevoegdheid toe te kennen, waar en voor zover nodig, op dit punt beperkende regelen te stellen, rekening houdende met de plaatselijke omstandigheden. Daartoe strekkende bepalingen zijn opgenomen in het vierde en het vijfde lid.

Ten slotte moge er op worden gewezen, dat naast de in dit artikel vervatte regeling de bepalingen van artikel 252 van het Wetboek van Strafrecht onverminderd van kracht blijven.

Artikel 17. Deze bepaling, welke niet in de bestaande Drankwet voorkomt, beoogt een nadere waarborg te scheppen, dat het tappen en slijten van alcoholhoudende drank slechts op een verantwoorde wijze plaats vindt.

De ondergetekenden hebben overwogen, of op dit punt niet nog verder kon worden gegaan en met name strafbaar zou kunnen worden gesteld het tappen of slijten van alcoholhoudende drank indien redelijkerwijs moet worden vermoed, dat dit tot overtreding van de Wegenverkeerswet zou leiden. Zij hebben daarvan na rijp beraad afgezien. Een dergelijk voorschrift zou tot een te grote rechtsonzekerheid aanleiding geven, omdat bezwaarlijk is aan te geven in welke gevallen voor dat vermoeden aanleiding bestaat. Bovendien kan de verkeersveiligheid doeltreffender door het stellen van andere voorschriften worden gediend. De ondergetekenden mogen in dit verband verwijzen naar de op artikel 9 van het wetsontwerp gegeven toelichting.

Artikel 18. Het komt de ondergetekende gewenst voor dat de gemeenteraden kunnen bepalen, dat sterke drank of in het algemeen alcoholhoudende drank niet mag worden getapt in inrichtingen van een bepaalde aard zoals jeugdhuizen, clublokalen van sportverenigingen e.d. Het lijkt voorts gewenst, dat de gemeenteraad ook het slijten van sterke drank in inrichtingen op terreinen, waarop een kermis wordt gehouden, en — zo nodig — in de inrichtingen, gelegen in de aan dergelijke terreinen grenzende gedeelten van de gemeente kan verbieden. Het eerste lid biedt hiertoe de mogelijkheid.

Het tweede lid maakt het mogelijk dergelijke verboden voor slechts een bepaalde termijn te stellen. Met name een in verband met een kermis vastgesteld verbod behoeft slechts te gelden, zolang die kermis duurt.

Het onderhavige artikel is dermate algemeen geformuleerd, dat op grond daarvan ook veel verder strekkende regelingen kunnen worden getroffen. Het komt de ondergetekenden voor, dat ook het treffen van zodanige regelingen mogelijk moet zijn. Wegens de daarbij in het geding zijnde grote belangen van het bedrijfsleven, is het naar hun mening noodzakelijk, de totstandkoming van op het onderhavige artikel gebaseerde regelingen met bijzondere waarborgen te omringen. Daartoe behoort o.m. het voorschrift van het derde lid. Verder moge worden verwezen naar de in de artikelen 45 e.v. van het wetsontwerp opgenomen regeling.

Artikel 19 heeft dezelfde strekking als artikel 55 van de bestaande Drankwet, waaraan het is ontleend.

Artikel 20 is eveneens aan de bestaande Drankwet ontleend. Het betreft hier artikel 58, eerste tot en met derde lid, van die wet.

In afwijking van genoemd artikel zal in beginsel de gemeenteraad te beslissen hebben, of een verbod als hier bedoeld tot stand moet komen. Volgens het tweede lid kunnen gedeputeerde staten eveneens zodanig verbod uitvaardigen, wanneer naar hun mening de gemeenteraad dat ten onrechte niet doet. Evenals het geval is met een verbod krachtens artikel 16, vijfde lid, kan het college een verbod als hier bedoeld eerst stellen, nadat het van zijn voornemen daartoe aan de gemeenteraad kennis heeft gegeven. Aldus wordt de gemeenteraad de gelegenheid geboden alsnog zijnerzijds een dergelijk verbod tot stand te brengen.

Artikel 21. Het eerste lid is ontleend aan het vierde lid van artikel 58 van de bestaande Drankwet. Deze bepaling heeft naast artikel 9 van de Arbeidswet 1919 (*Stb.* 624) nog betekenis.

Het tweede lid maakt het de gemeenteraad mogelijk ten aanzien van een bepaalde categorie van inrichtingen de ingevolge het eerste lid geldende leeftijdsgrens te verhogen. Dit kan b.v. ten aanzien van nachtclubs wenselijk worden geacht.

Artikel 22. Dit artikel treedt in de plaats van artikel 56 van de bestaande Drankwet. Het wijkt aanzienlijk daarvan af.

Het komt de ondergetekenden onnodig voor in de nieuwe wet een regeling op te nemen ten aanzien van het in inrichtingen toelaten van muziek en andere verrichtingen ten vermaak van het publiek. Aan de gemeentelijke overheid ware over te laten te dien aanzien — zo nodig — een regeling te treffen.

Ten aanzien van het gelegenheid geven tot dansen in een inrichting, waarin bedrijfsmatig alcoholhoudende drank wordt getapt, kan naar de mening van de ondergetekenden niet zo ver worden gegaan. Zij achten het nodig, dat dit gelegenheid geven in ieder geval aan een toestemming van de burgemeester gebonden is. Een dienovereenkomstige regeling is in het eerste lid opgenomen.

In afwijking van het tweede lid van artikel 56 van de bestaande Drankwet kent het vijfde lid van het onderhavige artikel uitsluitend aan de gemeenteraad de bevoegdheid toe te beslissen, of, en zo ja, aan welke voorwaarden moet zijn voldaan, alvorens bedoelde toestemming kan worden verleend. Aan de verlening van zodanige toestemming kan de burgemeester volgens het tweede lid zijnerzijds nog beperkingen en voorschriften verbinden, terwijl voorts de gemeenteraad kan voorschrijven, dat bepaalde beperkingen en voorschriften steeds in de toestemmingen worden opgenomen. Heeft de gemeenteraad van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, dan blijft de burgemeester echter bevoegd naast de beperkingen en voorschriften, die op grond van de verordening in een toestemming moeten worden opgenomen, daarin nog andere beperkingen en voorschriften op te nemen.

Blijkens de uiteenzettingen in onderdeel L van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie gegeven, beoogt het wetsontwerp de autonome regelgevende bevoegdheid van de gemeenteraad op het door het ontwerp bestreken gebied uit te sluiten. Tot dit onderwerp behoort ook het in inrichtingen gelegenheid geven tot dansen en het ten dienste van dat dansen in die inrichtingen toelaten van muziek.

Artikel 23. Dit artikel beoogt de naleving van de wet te bevorderen. Met hetzelfde doel zijn ook reeds in de bestaande Drankwet bepalingen opgenomen. Verwezen moge worden naar artikel 59, eerste lid, 6°, 7° en 8°. In het voetspoor van deze bepalingen houdt het thans voorgestelde artikel verbodsbepalingen in ten aanzien van het aanwezig of in voorraad hebben van alcoholhoudende drank, alsmede ten aanzien van het toelaten van het gebruik van alcoholhoudende drank.

In het artikel laten zich drie delen onderscheiden. Het eerste lid en de daarop in het derde, vierde en vijfde lid gemaakte uitzonderingen, daarnaast het tweede lid en de daarop in het zesde lid gemaakte uitzondering, en ten slotte de in het zevende lid voor een bijzonder geval vervatte regeling.

Volgens het eerste lid gelden alle hierboven vermelde verbodsbepalingen voor een ieder, die een lokaliteit voor het publiek geopend houdt. Hiertoe is met name te rekenen een winkelier. Niet zijn er b.v. onder te begrijpen degenen, die hun huis of gebouw openstellen voor de bezoekers van een receptie, die door hen worden gehouden.

Het eerste lid geldt ook voor degene, die een tapperij of slijterij geopend houdt, alsmede voor hem, die een winkel geopend houdt, waarin hij zwak-alcoholische drank voor gebruik elders dan ter plaatse verkoopt. Het derde, vierde en vijfde lid stellen echter met name voor hen de werking van het eerste lid onder bepaalde omstandigheden ter zijde. Dit moge als volgt worden toegelicht.

Indien bij controle wordt geconstateerd, dat iemand, die in een lokaliteit, welke hij voor het publiek geopend houdt, alcoholhoudende drank aanwezig heeft of in het overige gedeelte van het huis, waartoe die lokaliteit behoort, dergelijke drank in voorraad heeft, kan hij zich voor wat deze overtredingen van het eerste lid betreft op grond van het derde lid, onder a, onderscheidenlijk op grond van het vierde lid, onder a, disculperen door aan te tonen, dat hij een tappersbedrijf uitoefent.

Slaagt hij daarin niet, dan is hij strafbaar wegens overtreding van artikel 23. Oefent hij dat bedrijf echter onrechtmatig uit, dan is hij strafbaar wegens overtreding van artikel 3.

Betrokkene kan zich voor wat betreft het in voorraad hebben van alcoholhoudende drank in het overige gedeelte van het huis, waartoe een voor het publiek geopende lokaliteit behoort, op grond van het vierde lid, onder *a*, eveneens disculperen door aan te tonen, dat hij het slijtersbedrijf uitoefent. Dit geldt ook wanneer de voorradige drank zich bevindt in een verpakking, welke niet voldoet aan de bij of krachtens artikel 14 gestelde eisen. In beide gevallen is hij echter strafbaar wegens overtreding van artikel 3, indien hij dat bedrijf onrechtmatig uitoefent.

Betrokkene kan zich voor wat betreft het in een voor het publiek geopende lokaliteit aanwezig hebben van alcoholhoudende drank op grond van het derde lid, onder *b*, ook disculperen door te stellen, dat hij het slijtersbedrijf uitoefent. Dit is hem echter alleen mogelijk, indien de alcoholhoudende drank, welke hij in de lokaliteit aanwezig heeft, zich bevindt in goed gesloten verpakking, welke in overeenstemming is met de dien-aangaande krachtens artikel 14 gestelde regelen. Indien de aangetroffen alcoholhoudende drank aan deze eisen voldoet, kan betrokkene zich dus met vrucht beroepen op het feit, dat hij het slijtersbedrijf uitoefent. Indien echter mocht blijken, dat hij dat bedrijf onrechtmatig uitoefent, is hij strafbaar wegens overtreding van artikel 3.

Bovendien kan betrokkene voor wat betreft meerbedeelde overtredingen van het eerste lid, onder *a*, of het eerste lid, onder *b*, zich op grond van het derde lid, onder *b*, onderscheidenlijk het vierde lid, onder *b*, disculperen door aan te tonen, dat hij bedrijfsmatig zwak-alcoholische drank voor gebruik elders dan ter plaatse verstrekt. De mogelijkheid bestaat voor hem in beide gevallen echter alleen dan, indien de aangetroffen alcoholhoudende drank zwak-alcoholische drank is en zich bevindt in een verpakking, welke voldoet aan de bij of krachtens artikel 14 gestelde eisen.

Betrokkene kan zich voor wat betreft de overtreding van het eerste lid, onder *b*, op grond van het vierde lid, onder *c*, tenslotte disculperen door aan te tonen, dat hij een bedrijf, waarin waren onder meer uit alcoholhoudende drank plegen te worden vervaardigd, uitoefent. Zodanig bedrijf is b.v. het banketbakkersbedrijf.

Indien bij controle wordt geconstateerd, dat iemand, die een lokaliteit voor het publiek geopend houdt, toelaat, dat in die lokaliteit alcoholhoudende drank wordt gebruikt, kan hij zich voor wat deze overtreding van het eerste lid, onder *c*, betreft bovendien disculperen door aan te tonen, dat hij het tappersbedrijf uitoefent. Indien hij niet gerechtigd is tot uitoefening van dat bedrijf, of indien de lokaliteit, waarin het geconstateerde gebruik van alcoholhoudende drank plaats vond, niet een lokaliteit is, welke overeenkomstig artikel 8, eerste lid, onder *a*, in zijn vergunning is vermeld, is hij strafbaar wegens overtreding van artikel 3.

Indien bij controle wordt geconstateerd, dat iemand, die een lokaliteit voor het publiek geopend houdt, toelaat dat in een andere tot hetzelfde huis behorende lokaliteit alcoholhoudende drank wordt gebruikt, kan hij zich voor wat deze overtreding van het eerste lid, onder *c*, betreft bovendien disculperen door aan te tonen, dat die lokaliteit niet voor het publiek geopend is, dat dus de daarin aanwezige gebruikers van alcoholhoudende drank met hem in een andere relatie staan dan die van klant, aan wie alcoholhoudende drank is verstrekt.

Het tweede lid betreft alleen het aanwezig hebben van alcoholhoudende drank en wel op of in een vervoermiddel, dat wordt gebruikt voor het rondtrekkend uitoefenen van kleinhandel. Het voorschrift is dus van toepassing op b.v. degene, die een rijdende winkel exploiteert, een parlevinker, een melkventer en een ventende groentehandelaar.

Indien bij controle wordt geconstateerd, dat iemand, die een vervoermiddel voor het rondtrekkend uitoefenen van kleinhandel gebruikt, daarop of daarin alcoholhoudende drank aanwezig heeft, kan hij zich volgens het zesde lid van een overtreding van het tweede lid disculperen door aan te tonen, dat

hij dat vervoermiddel gebruikt voor het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik elders dan ter plaatse. Indien dat verstrekken echter onrechtmatig geschiedt, is hij deswege strafbaar.

Tenslotte stelt het zevende lid ten aanzien van inrichtingen, waarin slechts zwak-alcoholische drank voor gebruik ter plaatse mag worden verstrekt de in het derde, vierde en vijfde lid, onder *a*, opgenomen uitzonderingen, voor zover het sterke drank betreft, terzijde.

Artikel 24. De in dit artikel voorgestelde gemeentelijke belasting treedt in de plaats van het in de artikelen 23, 24 en 46 van de bestaande Drankwet geregelde vergunnings- en verlofsrecht.

Het komt de ondergetekenden voor, dat het heffen van zodanige gemeentelijke belasting gerechtvaardigd wordt door het feit, dat met name het verstrekken van sterke drank in tegenstelling tot het verstrekken van andere goederen door de aard van het verstrekte de overheid tot het verrichten van bijzondere werkzaamheden verplicht. Dit brengt naar de mening van de ondergetekenden met zich mede, dat deze gemeentelijke belasting, zoals in het eerste lid wordt voorgesteld, uitsluitend naar de grondslag van de omzet van sterke drank dient te worden geheven.

In het voetspoor van artikel 23, derde lid, van de bestaande Drankwet bindt het tweede lid van het voorgestelde artikel de onderhavige belasting aan een minimum en een maximum. Deze zijn ten aanzien van het slijten van sterke drank lager vastgesteld dan ten aanzien van het tappen van sterke drank, aangezien bovenbedoelde bijzondere werkzaamheden meer voortvloeien uit het tappen dan het slijten van sterke drank.

Het derde lid verklaart ten aanzien van de voorgestelde gemeentelijke belasting een aantal artikelen van de gemeentewet van overeenkomstige toepassing. Hiermede wordt bereikt, dat deze belasting geheel op één lijn staat met een normale gemeentelijke belasting. Dit verdient vermelding, omdat dit met het krachtens de bestaande Drankwet geheven vergunnings- en verlofsrecht niet het geval is; met name worden de bepalingen omtrent de invordering van gemeentelijke belasting op dit recht niet van toepassing geacht.

In het thans voorgestelde artikel komt niet meer voor een regeling als thans vervat in artikel 23, vierde lid, derde volzin, en 46, tweede lid, van de Drankwet. Naar de mening van de ondergetekenden weegt het relatief geringe bedrag, dat de Staat bij continuering van zodanige regeling zou ontvangen, niet op tegen de belangrijke kosten van de administratie, welke een dergelijke regeling zowel voor de Staat als voor de gemeenten met zich zou brengen. Een overeenkomstige verandering wordt ten aanzien van artikel 8, tweede lid, van de Bioscoopwet (*Stb.* 1926, 118) voorgesteld in artikel VII van het ontwerp van wet tot wijziging van die wet (6246).

Artikel 25. Dit artikel regelt evenals vele van de daarna volgende artikelen van het wetsontwerp een materie, welke uiteraard zowel in de Drankwet als in de Vestigingswet is geregeld. Bij het redigeren van deze artikelen is veelal de Vestigingswet gevolgd, omdat deze moderne administratieve wet in wettechnisch opzicht bevredigender moet worden geacht.

Het onderhavige artikel is derhalve opgesteld overeenkomstig de artikelen 8 en 19 van de Vestigingswet.

Het volgens het tweede lid bij het indienen van een aanvraag te betalen bedrag dient evenals dat bij de Vestigingswet het geval is ter tegemoetkoming in de kosten verbonden aan de behandeling van een aanvraag. Betaling van dit bedrag staat dus naast de betaling van de in artikel 24 van het wetsontwerp bedoelde belasting.

Artikel 26. Volgens het in het eerste lid onder *a* bepaalde moet een vergunning worden geweigerd, indien niet wordt voldaan aan de gestelde moraliteitseisen, leeftijdseisen en inrichtingseisen.

De onder *b* vermelde en aan artikel 10, eerste lid, onder *c*, van de Vestigingswet ontleende weigeringsgrond spreekt voor

zichzelf. Deze weigeringsgrond omvat o.m. de in artikel 12, eerste lid, onder 10°, van de bestaande Drankwet, eerstvermelde weigeringsgrond en de in dat artikellid onder 20° vermelde weigeringsgrond.

De onder *c* vermelde grond spreekt voor zichzelf. De in artikel 4, tweede lid, vervatte regel brengt mede, dat, indien vergunning wordt gevraagd voor het tappen of slijten buiten een inrichting, de aanvraag moet worden afgewezen.

Het tweede lid stelt, anders dan het eerste lid, de weigering van de vergunning facultatief, indien door de in de inrichting wonende echtgenoot of een aldaar wonend kind van een beheerder der inrichting niet wordt voldaan aan dezelfde moraliteitseis, welke voor de beheerders geldt ingvolge artikel 5, tweede lid, onder *b*, en het dienaangaande krachtens het derde lid van dat artikel bepaalde. Een regeling van overeenkomstige strekking komt thans voor in artikel 12, tweede lid, en artikel 44, tweede lid, van de Drankwet.

Artikel 27. Dit artikel bepaalt in aansluiting op artikel 26, dat een vergunning voor het bedrijfsmatig tappen van alcoholhoudende drank of voor de uitoefening van het slijtersbedrijf (dus *niet* een vergunning voor het tappen van alcoholhoudende drank in sociëteiten e.d.) *tevens* moet worden geweigerd op de in het eerste lid vermelde gronden. Met name dus — men zie onderdeel *a* van het eerste lid — wanneer niet is aangetoond, dat is voldaan aan de gestelde eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid.

De in het eerste lid, onder *b*, vermelde weigeringsgrond komt ook voor in de Vestigingswet en wel in artikel 10, eerste lid, onder *b*.

Het tweede en het derde lid stellen het bepaalde in het eerste lid, onder *a*, in uitzonderingsgevallen buiten werking. Dergelijke uitzonderingsbepalingen komen ook voor in de Vestigingswet (artikel 10, tweede en derde lid).

Het vierde lid maakt het mogelijk bij algemene maatregel van bestuur voor daarbij aan te wijzen gevallen af te wijken van het bepaalde in het eerste lid, onder *b*. Artikel 10, vierde lid van de Vestigingswet houdt eenzelfde voorziening in.

Artikel 28. Het eerste lid spreekt voor zichzelf.

Op grond van het tweede lid moet het besluit tot verlening van een vergunning behalve aan de aanvrager ook aan de inspecteur worden toegezonden. Dit voorschrift houdt verband met het feit, dat het wetsontwerp in artikel 49, tweede lid, de inspecteur de bevoegdheid verleent tegen de verlening van een vergunning in beroep te gaan.

Het derde lid houdt verband met de in het eerste lid van genoemd artikel geschapen mogelijkheid van beroep tegen de weigering van een vergunning. Degene die beroep wil instellen moet weten waarom de vergunning hem is geweigerd en voor welke datum hij dat beroep moet hebben ingesteld.

Artikel 29. De controle op de naleving van de wet wordt vergemakkelijkt, indien de nodige gegevens in de verleende vergunningen worden vermeld. Dit artikel schrijft voor die gegevens in de vergunning op te nemen.

Artikel 30. Blijkt een lokaliteit niet langer te beantwoorden aan de daarvan in een vergunning gegeven omschrijving, dan dient ter bevordering van een doeltreffend toezicht op de naleving van de wet deze omschrijving dienovereenkomstig te worden gewijzigd, ook al voldoet die lokaliteit nog steeds aan de krachtens artikel 6 geldende inrichtingseisen. In een dergelijk geval zou het intrekken van de bestaande vergunning en het verlenen van een nieuwe vergunning te ver voeren. Het onderhavige artikel schrijft derhalve voor die omschrijving op verzoek van de vergunninghouder dienovereenkomstig te wijzigen. Blijft zodanig verzoek achterwege dan wordt, ingevolge artikel 31, eerste lid, onder *g*, de vergunning ingetrokken.

Een soortgelijke voorziening komt voor in artikel 28 van de bestaande Drankwet.

Artikel 31. Het eerste lid vermeldt een zevental gronden voor intrekking van een vergunning.

De onder *a* vermelde grond, welke is ontleend aan artikel 13, eerste lid, van de Vestigingswet, spreekt voor zichzelf.

Blijkens de onder *b* vermelde grond dient een vergunning ook te worden ingetrokken, indien niet langer wordt voldaan aan de geldende moraliteits- en inrichtingseisen.

Volgens het onder *c* bepaalde dient een vergunning te worden ingetrokken, indien een daarin niet vermelde persoon ter vervanging van of naast de reeds aanwezige bedrijfsleiders of beheerders in de betrokken onderneming of inrichting onderscheidenlijk bedrijfsleider of beheerder wordt. Aldus wordt voorkomen, dat een nieuweling optreedt zonder dat is onderzocht of hij aan de eisen voldoet. De bepaling geldt niet voor het geval, dat een nieuwe bedrijfsleider of beheerder optreedt ter vervanging van de bedrijfsleider, die handelskennis bezit of geacht wordt te bezitten c.q. van de beheerder, die vakbekwaam is of geacht wordt te zijn. Voor dat geval is een regeling getroffen in artikel 34, tweede lid, van het wetsontwerp.

De onder *d* vermelde grond is ontleend aan artikel 11, eerste lid, onder *d*, van de Vestigingswet. Die onder *e* is opgesteld overeenkomstig het in laatstgenoemd artikellid onder *e* bepaalde.

Evenmin behoeft de onder *f* vermelde grond toelichting. Zij is ontleend aan de artikelen 32, eerste lid, 3°, en 50, eerste lid, 3°, van de bestaande Drankwet.

Met betrekking tot de onder *g* vervatte intrekkinggrond zij verwezen naar de toelichting bij artikel 30.

Het tweede lid stelt — zoals artikel 26, tweede lid, van het wetsontwerp dat doet ten aanzien van de weigering van een vergunning — de intrekking van de vergunning facultatief, indien door de in de inrichting wonende echtgenoot of een aldaar wonend kind van een beheerder der inrichting niet langer wordt voldaan aan dezelfde moraliteitseis, welke voor de beheerders geldt ingevolge artikel 5, tweede lid, onder *b*, en het dienaangaande krachtens het derde lid van dat artikel bepaalde. Een regeling van overeenkomstige strekking komt thans voor in artikel 32, derde lid, en in artikel 50, derde lid, van de bestaande Drankwet.

Het niet langer voldoen aan de moraliteitseisen, dat volgens het eerste lid, onder *b*, en het tweede lid een grond tot intrekking van de vergunning oplevert, kan een ander dan de vergunninghouder betreffen. Dit doet zich b.v. voor indien een ander dan de ondernemer beheerder in de betrokken inrichting is. Voor het geval dat de ondernemer met burgemeester en wethouders van mening is, dat de beheerder inde daad niet meer aan bedoelde eisen voldoet, moet hem de gelegenheid worden gelaten de beheerder als zodanig te ontslaan. Geschiedt dit en betreft het de beheerder, die overeenkomstig artikel 29, tweede lid, in de vergunning is vermeld, dan is artikel 34, tweede lid, van toepassing.

Ook aan de omstandigheden, welke volgens het bepaalde in het eerste lid, onder *c*, *d* of *g*, een grond tot intrekking opleveren, kan door de vergunninghouder op korte termijn een einde worden gemaakt. Hetzelfde geldt in bepaalde gevallen voor het niet langer voldoen aan de inrichtingseisen, dat krachtens het eerste lid, onder *b*, tot intrekking van de vergunning aanleiding geeft.

Indien b.v. een ander dan de ondernemer bedrijfsleider is en de vergunning is verleend mede op grond van een aan deze bedrijfsleider afgegeven verklaring van handelskennis, kan de vergunninghouder eveneens de in het eerste lid, onder *e*, vermelde omstandigheid op korte termijn doen beëindigen door deze bedrijfsleider als zodanig te ontslaan.

Op grond van een en ander bepaalt het derde lid, dat indien een grond tot intrekking van de vergunning zich voordoet, als bedoeld in het eerste lid, onder *b*, *c*, *d*, *e* of *g*, of het tweede lid, en die intrekkinggrond niet de persoon van de vergunninghouder betreft, tot intrekking eerst kan worden overgegaan een maand nadat de vergunninghouder is gewaarschuwd. Een dergelijke voorziening komt ten aanzien van de „ervanger” voor in artikel 32, eerste lid, 4°, jo. artikel 33, eerste lid, laatste volzin, van de bestaande Drankwet.

Ook tegen de intrekking van een vergunning kan blijkens

artikel 49, eerste lid, van het wetsontwerp beroep bij gedeputeerde staten worden ingesteld. Het vierde lid treft de in verband hiermede nodige voorzieningen.

Volgens het vierde lid wordt de intrekking van een vergunning eerst van kracht nadat zij onherroepelijk is geworden. De noodzaak kan echter bestaan de intrekking van een vergunning krachtens het eerste lid, onder *f*, onverwijld te doen ingaan. Hierin voorziet het vijfde lid.

Het zesde lid maakt het mogelijk om bij algemene maatregel van bestuur te bepalen, dat het eerste lid, onder *d*, niet geldt in bij die maatregel aangewezen gevallen. Een dienovereenkomstige bepaling komt voor in artikel 11, derde lid, van de Vestigingswet.

Artikel 32. Dit artikel is ontleend aan artikel 33, eerste en tweede lid, van de bestaande Drankwet. Het behoeft mede op deze grond hier geen toelichting.

Artikel 33. Dit artikel somt een aantal gevallen op, waarin een verleende vergunning van rechtswege vervalt.

De onder *a* en *b* vermelde vervalgronden zijn ontleend aan artikel 11, eerste lid, onder *a* en *b*, van de Vestigingswet. Zij beogen te voorkomen, dat een begin of wederom een begin wordt gemaakt met tappen of slijten met gebruikmaking van een reeds geruime tijd geleden verleende vergunning.

De onder *c* vermelde grond behoeft naar de mening van de ondergetekenden geen toelichting.

Die onder *d* houdt onder meer verband met het feit, dat naar alle waarschijnlijkheid meer dan één bedrijf, in de uitoefening waarvan alcoholhoudende drank wordt getapt, krachtens artikel 3, tweede lid, zal worden aangewezen. Zo kan b.v. krachtens deze bepaling het cafébedrijf en het café-restaurantbedrijf aangewezen worden. Het eerste zou daarbij kunnen worden omschreven als het bedrijfsmatig voor gebruik ter plaatse verstrekken van alcoholhoudende drank; het tweede als het bedrijfsmatig voor gebruik ter plaatse verstrekken van alcoholhoudende drank én van maaltijden. Indien bij zodanige regeling een caféhouder het café-restaurantbedrijf zou willen gaan uitoefenen, zou hij een nieuwe vergunning nodig hebben. Nadat de verlening van de vergunning voor het café-restaurantbedrijf van kracht is geworden, dient de aan hem destijds voor dezelfde inrichting verleende vergunning voor het cafébedrijf niet langer te gelden.

De zoëven besproken vervalgrond is voorts van belang voor gevallen, waarin anders dan in verband met het ongeldig worden van de bestaande vergunning een nieuwe vergunning voor de uitoefening van hetzelfde bedrijf in dezelfde inrichting werd aangevraagd. Te denken valt aan het geval, dat wordt overgegaan tot uitoefening van het betrokken bedrijf in een in de bestaande vergunning niet vermelde lokaliteit der inrichting; of aan dat, waarbij de houder van een krachtens het overgangsrecht verleende vergunning, waarop de beperking van artikel 78 van toepassing is, alsnog een „onbeperkte” vergunning wenst te verkrijgen op grond dat thans, zowel ten aanzien van de inrichting als, op het stuk der kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid, ten aanzien van de ondernemer en de reeds in de bestaande vergunning conform artikel 29, tweede lid, vermelde bedrijfsleider en beheerder, aan de wettelijke eisen naar de in het normale stelsel geldende beoordelingswijze wordt voldaan.

Artikel 34 voegt aan de in artikel 33 vermelde vervalgronden nog enkele toe, welke uitsluitend betrekking hebben op vergunningen, welke zijn verleend voor de uitoefening van het slijtersbedrijf of voor het bedrijfsmatig verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse.

Ter toelichting van het tweede lid diene het volgende:

Het is mogelijk, dat een ondernemer een bij hem in dienst zijnde bedrijfsleider of beheerder, die de vereiste handelskennis c.q. vakbekwaamheid bezit, door diens plotseling vertrek dan wel door diens overlijden verliest. In een dergelijk geval zou een regeling, welke volstaat met te bepalen, dat een vergunning vervalt, wanneer zodanige, in de vergunning

vermelde bedrijfsleider of beheerder die hoedanigheid verliest, de ondernemer er toe dwingen de bedrijfsuitoefening enige tijd te staken. Het is immers veelal onmogelijk onmiddellijk over een voldoende gekwalificeerde vervanger te beschikken.

Naast artikel 11, eerste lid, onder *c*, dat op de zoëven vermelde grond een vergunning doet vervallen, kent de Vestigingswet dan ook in artikel 12 de figuur van de voorlopige vergunning. Deze rechtsfiguur is ter wille van een zo eenvoudig mogelijke wetstoepassing in het onderhavige wetsontwerp niet overgenomen.

In plaats daarvan bepaalt het tweede lid, dat, wanneer een bedrijfsleider of beheerder, als hier bedoeld, die hoedanigheid verliest, de vergunning vervalt:

a. op het tijdstip, waarop de weigering op een aanvraag voor een nieuwe vergunning voor hetzelfde bedrijf in dezelfde inrichting onherroepelijk is geworden;

b. zes maanden na bedoeld verlies, indien niet binnen die termijn een aanvraag als onder *a* bedoeld is ingediend.

Van het ogenblik af, dat b.v. een vakbekwame beheerder vertrekt, tot het tijdstip waarop ingevolge het tweede lid de bestaande vergunning vervalt, kan dus zonder nieuwe vergunning een ander als beheerder in de betrokken inrichting optreden. Deze tijdelijke vervanger behoeft niet vakbekwaam te zijn; hij zal echter wel aan de gestelde moraliteitseisen moeten voldoen, aangezien naast de onderhavige bepaling onder meer artikel 31, eerste lid, onder *b*, van het wetsontwerp onverkort van kracht blijft.

Artikel 35. De bepaling van artikel 4, derde lid, op grond waarvan met name bij overlijden van een vergunninghouder diens vergunning overgaat op de rechtverkrijgenden onder algemene titel, laat de toepasselijkheid der in de artikelen 31, 33 en 34 vervatte regelen voor de intrekking of het vervallen van vergunningen onverlet. Een omstandigheid, welke volgens deze artikelen aanleiding geeft tot intrekking van de vergunning of deze van rechtswege doet vervallen, kan ook op zodanig tijdstip intreden, dat de vergunning, zonder nadere voorziening in de wet, reeds bij of kort na dat overlijden haar geldigheid zou verliezen. Een dergelijke situatie zou onbillijk kunnen zijn ten aanzien van bedoelde rechtverkrijgenden, die zich, wellicht geheel onvoorbereid, geplaatst hebben gezien tegenover de problemen, welke met het overnemen van de exploitatie der betrokken inrichting samenhangen, en daarbij nog zouden worden overvallen door het te niet gaan van de vergunning. Het lijkt redelijk hun enig respijt te geven, toereikend voor het nodige beraad en het treffen van de vereiste maatregelen. Het onderhavige artikel beoogt hun dan ook gedurende de eerste tijd na het overlijden de gelegenheid te bieden, indien een intrekkingsof vervalgrond is opgekomen, een nieuwe vergunning aan te vragen en een beslissing op hun aanvraag te verkrijgen zonder genoodzaakt te zijn in afwachting hiervan de bedrijfsuitoefening te staken — c.q. de aanvang of de hervatting van de bedrijfsuitoefening op te schorten — wegens het ongeldig worden van de bestaande vergunning. Deze facilité geldt echter niet voor alle gevallen. De motieven, die ten grondslag liggen aan de in het eerste lid van artikel 31, onder *a*, *b*, *f* en *g*, en in het tweede lid van dat artikel vermelde gronden voor intrekking van de vergunning, maken het ongewenst de vergunning ook ingeval een dezer gronden is opgetreden te laten doorlopen. Voorts past het geval, bedoeld in artikel 33, onder *d*, uiteraard niet in het kader van de onderhavige voorziening. De strekking van artikel 35 is dan ook dienovereenkomstig beperkt.

Artikel 36. Dit artikel is opgenomen om de normale afwikkeling van een faillissement zo min mogelijk in de weg te staan. In artikel 11, tweede lid, van de Vestigingswet komt reeds een bepaling van deze strekking voor.

Artikel 37. Dit artikel is reeds toegelicht in de onderdelen E en F van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie.

Artikel 38. Het komt de ondergetekenden gewenst voor, dat de thans krachtens artikel 41 van de Drankwet bestaande mogelijkheid om bij bijzondere, zeer tijdelijke gelegenheden zwak-alcoholische drank zonder vergunning te tappen, gehandhaafd blijft. Het onderhavige artikel dient daartoe.

Volgens het eerste lid kan bij gemeentelijke verordening voor ten hoogste acht daarbij aan te wijzen dagen ten aanzien van het verstrekken van zwak-alcoholische drank vrijstelling worden verleend van het in artikel 3, eerste lid, onder a, vervatte verbod. Zodanige vrijstelling heeft in beginsel algemene gelding, die hoogstens tot een bepaalde categorie van personen kan worden beperkt.

Ter aanvulling van het eerste lid kent het tweede lid aan de burgemeester de bevoegdheid toe, voor bijzondere, zeer tijdelijke gelegenheden ten aanzien van het verstrekken van zwak-alcoholische drank nog ontheffing van bovenbedoeld verbod te verlenen. Zodanige ontheffing wordt evenals een vergunning verleend aan een daarbij aangewezen persoon.

Evenals het derde lid van artikel 37 zulks doet met betrekking tot de krachtens dat artikel af te geven verklaringen en ontheffingen, maakt het derde lid van het onderhavige artikel het mogelijk de in dit artikel bedoelde vrijstellingen en ontheffingen onder beperkingen te verlenen en daaraan voorschriften te verbinden. Overtreding van een dergelijk voorschrift is door artikel 69 van het wetsontwerp strafbaar gesteld.

Zoals mede uit het bovenstaande blijkt, kent het onderhavige artikel bevoegdheden toe aan gemeentelijke bestuursorganen, terwijl artikel 41 van de bestaande Drankwet deze aan de Commissaris der Koningin toekent. Het komt de ondergetekenden n.l. voor, dat deze bevoegdheden zonder enig bezwaar door gemeentelijke bestuursorganen kunnen worden uitgeoefend.

Artikel 39. In bijzondere omstandigheden — b.v. na het overlijden van een vergunninghouder — moet ontheffing kunnen worden verleend van de voor bedrijfsleiders en beheerders geldende leeftijdseis.

Blijkens het tweede lid kan een dergelijke ontheffing onder beperkingen worden verleend. Indien b.v. ontheffing wordt verleend aan een kind van een overleden vergunninghouder, kan daarbij worden bepaald, dat de ontheffing slechts geldt voor de inrichting, waarin zijn vader laatstelijk het bedrijf uitoefende.

Artikel 40. Het zal dikwijls feitelijk niet mogelijk zijn bestaande inrichtingen, welke zijn gelegen in het centrum van een stad, geheel aan voor inrichtingen gestelde hogere eisen te laten voldoen. Het komt de ondergetekenden voor, dat daarom de bevoegdheid tot verlening van een ontheffing van de inrichtingseisen niet kan worden gemist. Uiteraard zal slechts dan ontheffing worden verleend, indien kan worden aangenomen, dat de sociaal-hygiënische belangen niet in gevaar komen.

Van deze ontheffingsmogelijkheid zal ook ten behoeve van het verstrekken van alcoholhoudende drank voor gebruik ter plaatse in strandtenten gebruik kunnen worden gemaakt. De bestaande Drankwet maakt het in artikel 67, vierde lid, mogelijk, dat met toestemming van de Commissaris der Koningin aan zeestranden in strandtenten zwak-alcoholische drank voor gebruik ter plaatse zonder verlof wordt verstrekt, voor zover dat in tenten aan die zeestranden reeds vóór 1 januari 1931 geschiedde. Aangezien een dergelijke overgangsregeling in het wetsontwerp niet voorkomt, zal voor het verstrekken van alcoholhoudende drank in dergelijke tenten een vergunning vereist zijn.

Gelet op de aard van deze inrichtingen en het feit, dat het in het voornemen ligt, het peil van de inrichtingseisen op te voeren, zal echter in veel van deze gevallen aan de hier bedoelde eisen niet kunnen worden voldaan. Aangezien niet wordt beoogd, deze wijze van bedrijfsuitoefening onmogelijk te maken, lijkt het gewenst ook voor dergelijke gevallen het verlenen van een ontheffing van de gestelde inrichtingseisen mogelijk te maken.

Wordt ten aanzien van een strandtent een dergelijke ontheffing verleend, dan geldt ingevolge het vijfde lid een mede op

grond van zodanige ontheffing verleende vergunning slechts voor het verstrekken van zwak-alcoholische drank.

Er zij tenslotte nog op gewezen, dat krachtens het onderhavige artikel slechts ontheffing zal kunnen worden verleend van de inrichtingseisen, die bij algemene maatregel van bestuur zijn gesteld. Mocht derhalve ook de gemeenteraad, krachtens artikel 6, derde lid, van het wetsontwerp, inrichtingseisen hebben gesteld, dan zal ondanks het bezit van een door de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid verleende ontheffing aan deze eisen dienen te worden voldaan, tenzij — krachtens de gemeentelijke regeling — ten aanzien daarvan eveneens dispensatie is verleend.

Artikel 41. De in dit artikel vervatte regeling is overgenomen van de artikelen 7 en 14 van de Vestigingswet. Zij heeft derhalve hier geen toelichting.

Artikel 42. In artikel 15 van de Vestigingswet is voor de Minister van Economische Zaken de mogelijkheid geschapen om ontheffing te verlenen van een bij een vestigingsbesluit gegeven verbod tot uitoefening van een daarbij aangewezen bedrijf. Zodanige ontheffing sluit in, dat niet hoeft te worden voldaan aan de bij het vestigingsbesluit gestelde eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid.

Dienovereenkomstig verklaart het onderhavige artikel de Minister van Economische Zaken bevoegd om in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid ontheffing te verlenen van de bij of krachtens de nieuwe wet gestelde eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid.

Artikel 43 scheidt de mogelijkheid om ontheffing te verlenen van het bij artikel 10 van het wetsontwerp gestelde verbod. In de toelichting op dat artikel is ook deze mogelijkheid van ontheffing besproken.

Artikel 44. Zoals reeds in de toelichting op artikel 11 en in die op artikel 13 — men zie in beide gevallen het slot van de gegeven toelichting — is uiteengezet, dient ook van deze verboden ontheffing te kunnen worden verleend.

Daarin voorziet het onderhavige artikel.

Artikelen 45—48. Aangezien de gemeentelijke verordeningen, vastgesteld krachtens artikel 6, 18 of 22, vijfde lid, van het wetsontwerp, voor het bedrijfsleven ingrijpende consequenties kunnen hebben, komt het de ondergetekenden gewenst voor, dat de totstandkoming van deze verordeningen met enige bijzondere wettelijke waarborgen wordt omringd.

Daartoe dient reeds de in de artikelen 6, 18 en 22 opgenomen bepaling, dat, alvorens tot vaststelling, wijziging of intrekking van zodanige verordening wordt overgegaan, de Kamer van Koophandel en Fabrieken moet worden gehoord.

Met hetzelfde doel worden de onderhavige verordeningen bij artikel 45 aan de goedkeuring van gedeputeerde staten onderworpen en wordt bij artikel 47 tegen de beslissing van gedeputeerde staten beroep op de Kroon opengesteld. Daarbij komt nog het in artikel 46 vervatte voorschrift, dat gedeputeerde staten, alvorens te beslissen, de door de Minister van Economische Zaken hiertoe aangewezen bedrijfslichamen (productieschappen, hoofdbedrijfschappen en bedrijfschappen) horen; zij horen tevens de in artikel 1 van het wetsontwerp bedoelde inspecteur en, zo het een krachtens artikel 6 vastgestelde verordening betreft, de betrokken inspecteur van het staatstoezicht op de volkshuisvesting. De bevoegdheid tot het instellen van beroep op de Kroon wordt toegekend zowel aan de gemeenteraad als aan de hierboven bedoelde bedrijfslichamen en inspecteurs. De in artikel 47, eerste lid, ter aanduiding van deze organen gedane verwijzing naar artikel 46, eerste lid, impliceert, dat de inspecteur van het staatstoezicht op de volkshuisvesting te dezen slechts bevoegd is, indien het een verordening krachtens artikel 6 betreft. Evenzo impliceren de overeenkomstige verwijzingen in de artikelen 46, derde lid, en 48, tweede lid, dat deze inspecteur alleen in zodanig geval mede behoort tot de organen, aan wie de in die bepalingen bedoelde mededelingen worden gedaan.

Artikel 49. Dit artikel opent in navolging van de bestaande Drankwet de mogelijkheid om tegen een door burgemeester en wethouders op grond van de nieuwe wet genomen besluit beroep — en wel volledig administratief beroep — in te stellen bij gedeputeerde staten.

Volgens het eerste lid kan de betrokkene zodanig beroep instellen tegen de weigering of intrekking van een vergunning. Deze regeling is een samenvatting van de in artikel 19, eerste lid, eerste volzin, en artikel 34, eerste lid, van de bestaande Drankwet opgenomen regelingen.

Het tweede lid geeft de burgemeester, alsmede de inspecteur de bevoegdheid een dergelijk beroep in te stellen tegen de verlening van een vergunning. In de bestaande Drankwet komt zodanige voorziening voor wat de burgemeester betreft reeds voor in het tweede lid van artikel 19.

Blijkens artikel 32 van het wetsontwerp kan de burgemeester, alsmede de inspecteur voorstellen, een vergunning in te trekken. Het tweede lid van dat artikel verplicht burgemeester en wethouders ertoe binnen drie maanden terzake een besluit te nemen. Besluiten burgemeester en wethouders de intrekking te weigeren, dan kan volgens het derde lid van het onderhavige artikel de burgemeester en de inspecteur, zo deze de aanwijzing heeft gedaan, bij gedeputeerde staten in beroep komen. Deze beroepsregeling komt ook in de bestaande Drankwet voor en wel in artikel 34, tweede lid.

Artikel 50 is ontleend aan het vierde en het vijfde lid van artikel 19, alsmede aan het derde lid van artikel 34 van de bestaande Drankwet. Mede op deze grond behoeft het geen toelichting.

Artikel 51 is ontleend aan het zevende lid van artikel 19 van de bestaande Drankwet. In het thans voorgestelde artikel wordt voorgeschreven, dat gedeputeerde staten in beroep eerst beslissen, nadat zij de inspecteur hebben gehoord. Dit voorschrift komt in de bestaande Drankwet niet voor. Desalniettemin horen de colleges van de gedeputeerde staten thans reeds steeds de inspecteur. Het lijkt wenselijk, deze regel in de wet op te nemen.

Anderzijds is niet overgenomen de regeling, welke is vervat in de laatste volzin van genoemd artikellid. In een dergelijke regeling wordt reeds voorzien door de artikelen 109 en 110 van de Provinciewet (*Sib.* 1962, 17).

Artikel 52. Het achtste lid van artikel 19 van de bestaande Drankwet bepaalt, dat indien de Kroon het besluit, door gedeputeerde staten in beroep genomen, vernietigt, deze opnieuw uitspraak doen met inachtneming van de door de Kroon genomen beslissing. Een dergelijke bepaling wordt overbodig naast artikel 175, derde lid, van de Provinciewet. Artikel 166 van die wet bepaalt echter o.m., dat uitspraken van gedeputeerde staten in geschillen welke beslissing hun door bijzondere wetten is opgedragen, slechts kunnen worden geschorst en vernietigd, voorzover die wetten dat bepalen. In het onderhavige artikel is zodanige voorziening vervat.

Artikel 53. Zoals naar aanleiding van dit artikel reeds in onderdeel A van de laatste paragraaf van het algemeen gedeelte dezer memorie werd medegedeeld, ligt het in de bedoeling het beperkt beroepsrecht, voorgesteld in het ontwerp-Wet beroep administratieve beschikkingen (5363), van toepassing te doen zijn op de besluiten, welke de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid op grond van de nieuwe Drank- en Horecawet neemt.

Dit beroepsrecht zou uiteraard ook kunnen gelden voor de beslissingen, welke de Minister van Economische Zaken op grond van artikel 42 van de nieuwe wet zal nemen omtrent de verlening van ontheffing van de krachtens de nieuwe wet gestelde eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid. De ondergetekenden geven er echter de voorkeur aan ten aanzien van deze beslissingen het in de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie vervatte en eveneens beperkte beroepsrecht van toepassing te doen zijn. Zij hebben zich daarbij met name laten leiden door de overweging,

dat de hier bedoelde beslissingen op economisch terrein liggen en het bij het openen van beperkt beroep tegen beslissingen op dit terrein gebruikelijk is het College van Beroep voor het bedrijfsleven als beroepsinstantie aan te wijzen. In dit verband moge erop worden gewezen, dat op grond van de artikelen 1 en 4 van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie ook beroep bij genoemd College kan worden ingesteld tegen de besluiten, welke de Sociaal-Economische Raad op grond van artikel 41 of 73 van de nieuwe wet zal hebben te nemen.

Ten aanzien van het in het eerste lid geopend beroep op het College van Beroep voor het bedrijfsleven worden in het tweede lid de hier relevante bepalingen van de Wet administratieve rechtspraak bedrijfsorganisatie van overeenkomstige toepassing verklaard.

Artikel 54. Dit artikel is opgesteld in het voetspoor van de artikelen 37 en 53 van de bestaande Drankwet. Het komt de ondergetekenden voor, dat aan het thans voorgestelde artikel ook naast artikel 152 van de gemeentewet behoefte bestaat. Vooreerst maakt het ook politiedwang mogelijk indien in strijd wordt gehandeld met bepalingen ten aanzien waarvan het gemeentebestuur geen zelfbestuurstaak heeft. Bovendien wordt door de tweede volzin van het artikel aan het begrip „politiedwang” een ruimere inhoud gegeven dan in genoemd artikel 152 geschiedt.

Artikel 55. Het lijkt wenselijk te bepalen, dat de in het wetsontwerp aan burgemeester en wethouders en aan de burgemeester toegekende bevoegdheden door gedeputeerde staten onderscheidenlijk de Commissaris der Koningin worden uitgeoefend ten aanzien van aan gemeenten te verlenen of verleende vergunningen. Alsdan zal het in artikel 49 van het wetsontwerp bedoelde beroep moeten worden ingesteld bij de Kroon.

Een gelijke voorziening als de onderwerpelijke is vervat in artikel 4, tweede lid, onder c, van de Hinderwet (*Sib.* 1952, 274).

De artikelen 56—58 spreken voor zichzelf.

Van de in artikel 58 neergelegde bevoegdheid zal o.m. gebruik kunnen worden gemaakt om tot de betrokken administratieve organen gerichte voorschriften te stellen, b.v. ertoe strekkende, dat de Kamers van Koophandel en Fabrieken worden ingeschakeld bij de beoordeling van aanvragen om vergunningen, ontheffingen en verklaringen, voor wat betreft het voldoen aan de eisen van kredietwaardigheid, handelskennis en vakbekwaamheid, of dat beslissingen tot verlening of intrekking van een vergunning, ontheffing of verklaring in afschrift worden gezonden aan de instanties, belast met het toezicht op de naleving van deze wet.

Artikel 59. Dit artikel is reeds besproken in het algemeen gedeelte dezer toelichting, § 6, onderdeel L.

Artikelen 60—66. Het behoeft naar de mening van de ondergetekenden weinig betoog, dat het toezicht op de naleving van een wet als de onderhavige doeltreffend moet kunnen worden uitgeoefend. Genoemde artikelen verschaffen de met dat toezicht belaste ambtenaren de daartoe nodige bevoegdheden.

Met dit toezicht zullen blijkens het eerste lid van artikel 60 in de eerste plaats ambtenaren van het staatstoezicht op de volksgezondheid worden belast. Het tweede lid van dit artikel schept de mogelijkheid, daarmede ook nog andere ambtenaren te belasten. Het ligt in de bedoeling op grond van deze bepaling ambtenaren van de economische controledienst aan te wijzen; de ontworpen wet zal voor de betrokken tak van het bedrijfsleven immers tevens „Vestigingswet” zijn.

Artikel 67. De regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid, vervat in de artikelen 68 en 69, gebruikt de begrippen „bedrijfsleider” en „beheerder”. Omdat b.v. de verboden, gesteld in de artikelen 13, 14, 15, 16, eerste lid, en 17 ook gelden voor andere ondernemingen dan die, waarin alco-

holhoudende drank wordt getapt of sterke drank wordt gesleten, dient deze regeling van toepassing te zijn op degenen, die in een onderneming van welke aard ook bedoelde functies vervullen. Dit impliceert, dat voor de hantering van deze regeling een ruimere definitie van de begrippen „bedrijfsleider” en „beheerder” moet gelden dan die, welke daarvan in artikel 1 is gegeven.

Artikelen 68 en 69. De regeling van de strafrechtelijke aansprakelijkheid, opgenomen in artikel 68 en het vierde lid van artikel 69, vertoont grote overeenstemming met die, welke in arbeidswetten voorkomt. Men zie b.v. artikel 30 van de Veiligheidswet 1934 (*Stb.* 352) en artikel 6 van de Silicosewet (*Stb.* 1951, 134).

De artikelen 70—72 behoeven naar de mening van de ondergetekenden geen toelichting.

Artikel 73. De in dit artikel vervatte regeling is — met uitzondering van het tweede lid — ontleend aan artikel 25 van de Vestigingswet.

Degenen, die reeds werkzaam zijn als bedrijfsleider of beheerder en voldoen aan door de Minister van Economische Zaken in overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid te stellen voorwaarden, kunnen gedurende één jaar na het krachtens artikel 86, eerste lid, vastgestelde tijdstip een verklaring van handelskennis onderscheidenlijk van vakbekwaamheid verkrijgen. Deze verklaringen worden afgegeven door de Sociaal-Economische Raad.

Artikel 25 van de Vestigingswet bepaalt, dat de daarin vervatte regeling geldt voor degenen, die bij het in werking treden van een vestigingsbesluit als bedrijfsleider of beheerder werkzaam zijn in een onderneming of inrichting, waarin het bij dat besluit aangewezen bedrijf wordt uitgeoefend. Het onderhavige artikel kiest in afwijking daarvan niet bovenbedoeld tijdstip, doch 1 juli 1961.

Omstreeks deze datum is een voorontwerp van deze wet met de daarbij behorende ontwerp-memorie van toelichting toegezonden aan een aanzienlijk aantal adviesinstanties.

Ook aan anderen is echter de inhoud van het voorontwerp bekend geworden en daarmee tevens, dat aan het reeds zijn van bedrijfsleider of beheerder in de toekomst wellicht bepaalde rechten zijn te ontnemen. Dit is voor een aantal van de velen, die de exploitatie van hun Drankwetvergunning overlaten aan een „vervanger”, reeds aanleiding geweest, nog meer als gebruikelijk hun „vervanger” onder druk te zetten, teneinde de rechten, die voor hun „vervanger” kunnen voortvloeien uit het zijn van bedrijfsleider of beheerder, voor henzelf te doen verkeren in geldelijk voordeel. Bedoelde vergunninghouders, die hun vergunning laten exploiteren door een „vervanger”, weten immers, dat hun vergunning door het in werking treden van de nieuwe wet vervalst. Zij zijn dus niet ten onrechte tot de conclusie gekomen, dat zij enerzijds zichzelf niet veel schade berokkenen, wanneer zij tevoren afstand doen van hun vergunning en daarmee hun „vervanger” de hierbedoelde rechten ontnemen, en dat anderzijds de dreiging van het treffen van een dergelijke maatregel hun „vervanger” er toe kan brengen nog eens een extra bedrag aan hen te betalen.

Voor het geval, dat „vervangers” door dergelijke manipulaties de uitoefening van hun bedrijf, c.q. het verstrekken van sterke drank, hebben moeten staken, is, teneinde ook voor hen de aanspraak op historische rechten te handhaven, bovenvermelde datum gekozen. Uiteraard wordt daarmee tevens de aanleiding tot dergelijke manipulaties weggenomen voor de vele vergunninghouders, aan wie de inhoud van het wetsontwerp door de indiening daarvan bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal bekend is geworden.

Aangezien de ontworpen wet niet meer een afzonderlijke regeling inhoudt voor het tappen van zwak-alcoholische drank en het anderzijds onwaarschijnlijk is, dat krachtens artikel 3, tweede lid, een bedrijf zal worden aangewezen, waarin geen andere alcoholhoudende drank dan zwak-alcoholische wordt getapt, mag ervan worden uitgegaan, dat de hier bedoelde verklaringen van handelskennis en van vakbekwaamheid steeds

betrekking zullen hebben op het tappen van alcoholhoudende drank in het algemeen. Hoewel de bedoeling van het onderhavige artikel is, uitsluitend historische rechten te honoreren, zouden tengevolge van bovenvermelde omstandigheid bedrijfsleiders en beheerders, die deze functie vervulden in een verlot A-zaak, in strijd met die bedoeling een verklaring met een ruimere inhoud verkrijgen. De in het tweede lid van dit artikel en artikel 78, eerste lid, onder *a*, opgenomen regeling dient er toe deze bedoeling ook voor dit geval tot gelding te laten komen.

Artikel 74. Dit artikel is opgenomen naar het voorbeeld van artikel 27 van de Vestigingswet, zij het met de nodige aanpassingen aan het stelsel van het onderhavige wetsontwerp.

Volgens het eerste lid gelden de krachtens het wetsontwerp gestelde eisen van kredietwaardigheid in de in dit artikellid genoemde gevallen niet voor een ondernemer, die op 1 juli 1961 een bedrijf als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder *a* of *b*, uitoefende. Op dezelfde gronden als die, welke in de toelichting op artikel 73 zijn vermeld, is in de onderhavige bepaling dezelfde datum als in laatstgenoemd artikel gekozen.

Een overeenkomstige regeling als die van het eerste lid is met betrekking tot bedrijfsleiders en beheerders ten aanzien van de gestelde eisen van handelskennis onderscheidenlijk van vakbekwaamheid vervat in het tweede lid.

Het derde en het vierde lid zijn ontleend aan het bepaalde in artikel 27, tweede en derde lid, van de Vestigingswet. Op historische rechten kan dus onder meer geen beroep worden gedaan indien het betrokken bedrijf werd uitgeoefend op grond van een krachtens de bestaande vestigingswetgeving verleende ontheffing. Het ligt echter in het voornemen degenen, aan wie een dergelijke ontheffing is verleend, krachtens artikel 42 wederom een ontheffing te verlenen.

Artikel 75. Zoals reeds eerder vermeld ligt het in het voornemen de eisen, waaraan een inrichting moet voldoen, ten dele hoger te stellen dan de thans te dien aanzien geldende eisen. Degenen, die reeds thans alcoholhoudende drank tappen of het slijtersbedrijf uitoefenen, moeten in de gelegenheid worden gesteld hun inrichting aan die hogere eisen aan te passen.

De keuze van de in het eerste lid genoemde datum is geschied op grond van de in de toelichting op artikel 73 vermelde overwegingen.

Artikel 76. Nu de in de artikelen 10 en 43 ontworpen regeling minder ruimte laat ten aanzien van het in één lokaliteit tappen en slijten, dient aan degenen, die dat op 1 juli 1961 krachtens een volledige vergunning doen, de gelegenheid te worden geboden, hun inrichting met een tweede lokaliteit te vergroten. Ook hier is op grond van de in de toelichting op artikel 73 vermelde overwegingen weer de datum 1 juli 1961 gekozen.

Blijkens het onderhavige artikel zal deze gelegenheid overeenkomstig de in het tweede lid van artikel 75 opgenomen regeling openstaan tot 1 januari 1970.

Artikel 77. De in de toelichting op artikel 73 uiteengezette mogelijkheid tot manipulaties doet zich niet voor, wanneer na 1 juli 1961 een vergunning of verlot A krachtens artikel 29, eerste lid, van de Drankwet van degene, die op die datum een in artikel 3, eerste lid, onder *a* of *b*, bedoeld bedrijf zelf uitoefende, wordt overgeschreven op diens overlevende echtgenoot of een van diens kinderen. Hetzelfde geldt, wanneer een rechtverkriggende van degene, die op 1 juli 1961 een bedrijf als vorenbedoeld zelf uitoefende, het bedrijf voortzet krachtens de noodwet van 14 april 1960 (*Stb.* 155). Voor deze opvolgers kan dus zonder bezwaar het bestaan van historische rechten aan het krachtens artikel 86, eerste lid, vastgestelde tijdstip worden gebonden.

Artikel 78. De artikelen 74, 75 en 77 van het wetsontwerp maken het mogelijk, dat aan een gevestigde ondernemer een vergunning voor het bedrijfsmatig tappen van alcoholhoudende drank of voor het uitoefenen van het slijtersbedrijf wordt verleend, zonder dat aan de gestelde eisen van kredietwaar-

digheid, handelskennis en vakbekwaamheid onderscheidenlijk aan de inrichtingseisen wordt voldaan. De terzijdestelling van deze eisen is gegrond op de overweging, dat het reeds gevestigde ondernemers mogelijk moet zijn hun bedrijf op de oude voet voort te zetten, indien aan de moraliteitseisen wordt voldaan.

De ratio van deze artikelen dient ook tot gelding te komen ten aanzien van een reeds gevestigde ondernemer, die op 1 juli 1961 krachtens een op grond van de bestaande Drankwet verleend verlof A of krachtens artikel 2 van de noodwet van 14 april 1960 (*Stb.* 155) slechts zwak-alcoholische drank tapte. Ook deze ondernemer moet in staat zijn, zijn bedrijf op de oude voet voort te zetten. Ook hij zal dus de gelegenheid moeten hebben om met gebruikmaking van genoemde artikelen een vergunning voor het tappen van alcoholhoudende drank te verkrijgen. Aangezien deze vergunning echter ook geldt voor het tappen van sterke drank, zou in een dergelijk geval geen sprake zijn van voortzetting doch van uitbreiding van het reeds uitgeoefende bedrijf. In verband daarmee beperkt het eerste lid, onder *b*, voor zodanig geval het krachtens vergunning verstreken van alcoholhoudende drank tot het tappen van zwak-alcoholische drank door het tappen van sterke drank te verbieden.

Het eerste lid, onder *a*, verbiedt dat eveneens voor een ander geval. Voor wat deze bepaling betreft moge worden verwezen naar het slot van de op artikel 73 gegeven toelichting.

Artikel 79. De wijnhandelaren, die er thans tevens hun bedrijf van maken krachtens artikel 69 van de bestaande Drankwet sterke drank te slijten, doen dit veelal uitsluitend op bestelling aan de huizen van afnemers en beschikken niet over een inrichting, welke aan de daarvoor gestelde eisen voldoet. Het komt de ondergetekenden gewenst voor, dat deze handelaren hun bedrijf op de oude voet kunnen voortzetten. Het eerste lid van het onderhavige artikel strekt er derhalve toe, dat deze handelaren een vergunning voor de uitoefening van het slijtersbedrijf kunnen verkrijgen, indien aan de overige gestelde eisen wordt voldaan.

Met het tweede lid wordt o.m. beoogd, het slijten van alcoholhoudende drank krachtens een op grond van het eerste lid verleende vergunning aan dezelfde beperkingen te onderwerpen als het slijtersbedrijf, dat in en vanuit een winkel wordt uitgeoefend.

Artikel 80 wordt hieronder besproken in de toelichting op artikel 86.

De artikelen 81 en 83—85 spreken voor zichzelf.

Artikel 82. Verwezen moge worden naar de toelichting op artikel 16.

Artikel 86. Ingevolge dit artikel zal de wet op het krachtens het eerste lid te bepalen tijdstip, voor zover het betreft de beoefenaren van een bedrijf of werkzaamheid, bedoeld in artikel 3, slechts voor degenen, die op dat tijdstip (nog) niet tappen of slijten, volledig in werking treden. Voor de reeds gevestigden onder hen treden de artikelen 3, eerste lid, 10—24 en 81—84 ten aanzien van hun bestaande inrichtingen eerst op het krachtens het tweede lid te bepalen tijdstip in werking.

Doordat artikel 81, dat met name de huidige Drankwet en de betrokken vestigingsbesluiten doet vervallen, tot de laatstbedoelde categorie van bepalingen behoort, blijven de reeds gevestigde ondernemers, althans voor wat hun reeds bestaande inrichtingen betreft, tot het krachtens het tweede lid van het onderhavige artikel vast te stellen tijdstip aan deze wettelijke regelingen onderworpen. De overgangperiode, liggende tussen

de twee in dit artikel bedoelde tijdstippen, biedt hun de gelegenheid zich van een krachtens de nieuwe wet vereiste vergunning te voorzien. De in de artikelen 3 en 10—24 vervatte verboden (met de daaraan verbonden strafsancities) gaan voor hen eerst op het latere tijdstip gelden; anderzijds zijn de bepalingen, welke de verlening van vergunningen regelen, ook te hunnen aanzien reeds van het krachtens het eerste lid te bepalen tijdstip af van toepassing.

De uitvoeringsregelingen, die op de in artikel 81 genoemde regelingen zijn gebaseerd, volgen automatisch het lot van deze laatste. De opzet van artikel 86 brengt dus mede, dat ook zij ten aanzien van degenen, die op het krachtens het eerste lid van het onderhavige artikel te bepalen tijdstip reeds gevestigd zijn, tot het tijdstip, dat krachtens het tweede lid zal worden bepaald, van toepassing (kunnen) blijven, ongeacht het feit, dat, veelal op overeenkomstige punten, uitvoeringsregelingen krachtens de nieuwe wet reeds zullen zijn tot stand gekomen. Dit geldt mede voor de op de Drankwet berustende gemeentelijke verordeningen. Op laatstbedoeld tijdstip zullen deze verordeningen, tezamen met de wetsbepalingen waarop zij zijn gebaseerd, van rechtswege ook voor de zoëven bedoelde ondernemers hun gelding verliezen. Zij behoeven dan ook niet uitdrukkelijk door de gemeentebesturen te worden ingetrokken.

Artikel 80 hangt met het onderhavige artikel ten nauwste samen. De daarin omschreven situatie, waarbij een verlof A of artikel 2 van de noodwet van 14 april 1960 (*Stb.* 155) nog geldt, doch tevens reeds een vergunning op grond van de nieuwe wet verleend is, kan zich alleen in de overgangperiode, liggende tussen de twee krachtens artikel 86 te bepalen tijdstippen, voordoen en wel slechts ten aanzien van een inrichting, waarin de betrokkene reeds op eerstbedoeld tijdstip zwak-alcoholische drank tapte. De in artikel 80 opgenomen voorziening strekt ertoe degenen, die in het stelsel van de bestaande Drankwet (en de noodwet) uitsluitend zwak-alcoholische drank mochten tappen, doch in de loop van bedoelde overgangperiode — anders dan op grond van de bijzondere faciliteiten, vervat in de overgangsbepalingen der artikelen 73—75 — een tapvergunning krachtens de nieuwe wet hebben verkregen, in staat te stellen terstond, nadat deze vergunning van kracht is geworden, tot het tappen van sterke drank over te gaan. Zonder de hier bedoelde voorziening zouden zij daarmee tot het einde van de overgangperiode moeten wachten; eerst op dat tijdstip — waarop ook ten aanzien van hen artikel 3, eerste lid, in werking treedt — verkrijgt hun nieuwe vergunning immers haar normale rechtseffect. De onderhavige voorziening geldt niet voor de exploitanten van strandtenten, aan wie vergunning is verleend mede op grond van een ontheffing ex artikel 40 (vgl. het laatste lid van dat artikel). Tenslotte zij nog opgemerkt, dat, indien zich omstandigheden voordoen, welke nog gedurende de overgangperiode leiden hetzij tot intrekking van het verlof A, hetzij tot intrekking of het vervallen van de nieuwe vergunning (de artikelen 31 e.v. zijn in die periode reeds volledig in werking), daarmee aan de bevoegdheid, die de betrokkene aan artikel 80 ontleent, een einde komt.

*De Minister van Sociale Zaken
en Volksgezondheid,*

G. M. J. VELDKAMP.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,

F. J. W. GIJZELS.

De Minister van Justitie,

A. C. W. BEERMAN.